

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Оцінювання результативності діяльності фінансової установи

Студентки 2 курсу 4м групи
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
спеціалізації «Фінансове посередництво»

Гончарук Інни
Григорівни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

Маслова Наталія
Олександрівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук, MBA

Жураховська
Людмила
Валентинівна

Київ – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ	6
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ	15
2.1 Аналіз організаційно-управлінських аспектів процесу оцінювання АТ «Укрсиббанк»	15
2.2 Оцінка результативності діяльності АТ «Укрсиббанк»	23
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ	39
3.1 Шляхи підвищення результативності банківської системи України	39
3.2 Удосконалення організаційно-управлінських аспектів процесу оцінювання результативності діяльності АТ «Укрсиббанк»	46
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасні тенденції розвитку банківського бізнесу в Україні, зокрема загальне падіння його рентабельності через кризу, посилення нормативних вимог з боку центрального банку, зміна пріоритетів споживачів банківських послуг у бік зростання запитів до прозорості й надійності банків тощо зумовлюють загострення проблеми забезпечення ефективності банківської діяльності. В умовах нової економічної кризи, підвищення результативності діяльності банків стає нагальним питанням, що й зумовлює актуальність дослідження даної теми.

Концептуальні положення оцінювання результативності діяльності банків висвітлені у роботах таких авторів, як: Гері Коккінза[1], Л. Федулової[2], Л. Лігоненко[3], Т. Загорної[4], П. Друкера[5], О. Тищенко[6], М. Кизима[6], Я. Догадайла[6], А. Куценка[7], О. Олексюка[8] та інших. Дослідженням проблем розвитку банківської діяльності та підвищення ефективності діяльності банків займалися такі вчені як: В. Білошапка[9], Є. Данилюк[9], Н. Г. Волик[10], М. О. Чугуєнко[10], Г. Т. Карчева[11], С. Леонов[12], Т. Васильєва[12], А. Буряк[13], Є.А. Ящук[14], та ін. Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених з питань ефективності діяльності банків, до сих пір залишаються дискусійними та недостатньо дослідженими теоретичні, методичні та практичні аспекти саме оцінювання результативності діяльності банків. На сьогодні є певна невизначеність у понятті «результативності» банку, також існує багато аспектів оцінювання результативності діяльності банку, що залишаються малодослідженими, зокрема – у вітчизняній і зарубіжній літературі не існує загальноприйнятої єдиної методики оцінювання ефективності та результативності діяльності таких установ. Актуальність вищевикладених проблем, а також теоретично-прикладна цінність їхнього вирішення зумовили вибір теми даного наукового дослідження, визначили його мету та завдання.

Метою дослідження є розкриття теоретичних та методичних положень щодо оцінювання результативності діяльності банків, а також розробка пропозицій щодо її підвищення.

Для досягнення цієї мети були сформульовані такі **завдання**:

- провести огляд літературних джерел та обґрунтувати сутність результативності діяльності банку в цілому та фінансової, зокрема;
- провести аналіз результативності діяльності АТ «Укрсиббанк»;
- провести аналіз організаційно-управлінських аспектів та інформаційного забезпечення процесу оцінювання АТ «Укрсиббанк»;
- дослідити шляхи підвищення результативності банківської системи України;
- розробити рекомендації щодо удосконалення організаційно-управлінських аспектів та інформаційного забезпечення процесу оцінювання результативності діяльності банку.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання результативності діяльності банку, а **предметом дослідження** – сукупність моделей та методів оцінювання результативності діяльності банку.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження становлять наукові праці, рекомендації Базельського комітету та нормативні документи НБУ з питань оцінювання результативності діяльності банків. В основу дослідження покладено загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: абстрактно-логічний – для аналізу фахової літератури, теоретичного узагальнення й формування висновків щодо сутності результативності діяльності банку та напрямків її вдосконалення; декомпозиції – для розкриття мети дослідження та постановки завдань; методи аналізу та синтезу – для дослідження результативності діяльності АТ «Укрсиббанк».

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативні акти з питань регулювання діяльності банків; офіційні дані Національного банку України; аналітичні огляди рейтингових агентств Standard&Poor's, Кредит-

Рейтинг; рекомендації Базельського комітету, фінансова звітність банків; монографічні дослідження та наукові публікації з досліджуваної проблеми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

отримало подальший розвиток: визначення поняття результативності діяльності банку та розробка методики її оцінювання;

удосконалено: організаційно-управлінські аспекти та інформаційне забезпечення процесу оцінювання результативності діяльності банку.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані у випускній кваліфікаційній роботі теоретичні та методичні положення можуть бути використані у фінансовій та аналітичній роботі банків при розробленні внутрішніх положень, стратегій та методик оцінювання результативності їх діяльності, а також при читанні курсів і проведенні занять у вищих навчальних закладах.

Особистий внесок магістра. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним завершеним дослідженням автора.

Публікації. Окремі результати дослідження знайшли відображення в:

науковій статті: Гончарук І. Г. Теоретичні засади оцінювання результативності діяльності фінансової установи //Бізнес-процеси у кредитно-фінансових установах: зб. наук. ст. студ. денної та заочної форми навчання / відп. ред. Н.П. Шульга. – Київ: Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2020. – с.

тезах доповіді: Гончарук І.Г. Оцінка ефективності діяльності банку: методичні підходи //Фінансово-кредитні системи: проблеми теорії та практики: Тези доп. II Всеукр. студ. наук. конф. / відп. ред. Н. П. Шульга. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020.—191ст.

Обсяг та структура роботи. Робота складається з 3 розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи складає 54 сторінок. В роботі представлено 14 таблиць, 11 рисунків, 8 додатків та використано 70 наукових джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Банки мають важливе значення для обслуговування реального сектору економіки, тому від результативності їх діяльності напряму залежить покращення інвестиційного клімату, забезпечення сталого економічного зростання в реальному секторі економіки, підвищення ефективності діяльності її суб'єктів. В умовах нової фінансової кризи, підвищення результативності діяльності банків стає нагальним питанням.

Розмаїття наукових поглядів і підходів до визначення поняття «результативності» саме для специфіки діяльності банків часто призводить до необ'єктивної оцінки результативності банку та необхідності уточнення його реального стану на фінансовому ринку.

Друкер П. [5, с.109] розглядає результативність як якість досягнення поставлених завдань і цілей, що, на нашу думку, є занадто узагальненим визначенням, що не розкриває результативність в економічному та фінансовому розрізі. У свою чергу Харченко С. [16, с.143] бачить управління результативністю як складний комплексний процес, який розглядає установу і з позицій оцінки його перспективних можливостей у напрямку досягнення поставлених цілей, і з позицій рівня реалізації поставлених завдань. Проте ми вважаємо, що даний термін не окреслює також власне ресурсну базу, необхідну для досягнення результату.

Тарасенко Н.[17, с. 332] та Балдик Д.[18, с.19] вивчали категорію фінансової результативності. Зокрема Балдик Д. визначав аналіз фінансової результативності діяльності як комплекс дій, які спрямовані на вивчення результатів діяльності установи за певний період часу, з метою визначення ефективності використання всіх ресурсів, виявлення можливих недоліків в управлінні цього підприємства та надання необхідної інформації для

оперативного керівництва для підвищення результативності діяльності установи. Ми погоджуємось з його визначенням у категорії саме фінансової результативності.

Турило А.[19, с.42] та Олексюк О.[8, с.23] досліджували категорію економічного результату і розглядали його як більш широке поняття, яке включає в себе фінансовий результат. У тлумачному словнику зазначається, що «результативний, це той, який дає або приносить позитивний результат». Дарміць Р. З.[20, с.154] відмічає, що «результативність – категорія динамічна, оскільки динамічним є сам процес діяльності». Тищенко А. Н.[6, с. 43] обґрунтовує, що «результативність – це не лише співвідношення між обсягом і затратами, але й як така, що передбачає врахування додаткових параметрів – виконання обов'язків, адаптивність та розвиток. Результативність – це сукупний результат функціонування системи і накопичений потенціал для її подальшого розвитку». Таким чином, часто дослідники, економічну категорію результативність ототожнюють з ефективністю та визначають її як складову системи критеріїв ефективності, або ж навпаки ефективність визначають як критерій оцінки результативності підприємства чи системи управління. Ми вважаємо, що результативність та ефективність потрібно розглядати як системні цілісності, оскільки результативність спрямована на набуття загальної користі, а не лише на отримання вигоди. Науковці виокремлюють наступні види результативності: економічна; фінансова, соціальна; екологічна; виробнича, інтелектуальна тощо. Тобто, для характеристики якості організаційно-інформаційного забезпечення результативного управління банківською установою на усіх її рівнях, доцільно використовувати саме категорію результативності, а не ефективності, оскільки банківські системи це соціально-економічні системи, діяльність яких зорієнтована на вирішення соціальних, економічних, інтелектуальних, людських, фінансових проблем в органічній їх єдності.

Як видно з додатку А, поняття «результативність» є складним поняттям, яке включає до себе і ефективність, і продуктивність.

На основі вище проведеного дослідження, ми пропонуємо розглядати результативність банку як складне економічне поняття, під яким розуміють: здатність банку досягати програмно-цілевих результатів (в тому числі фінансово-економічних, територіальних, клієнтських, результатів привабливості та успішності) за рахунок визначеного обсягу ресурсів з виконанням обґрунтованих управлінських функцій та застосування методів та технологій.

Оскільки оцінка результативності діяльності банку має відношення абсолютно до всіх без виключення напрямів і сфер її діяльності, на нього впливають безліч внутрішніх та зовнішніх чинників.

Для того, щоб максимально об'єктивно оцінити результативність банківської установи та надати основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень необхідно виділити основні фактори впливу на результативність (Табл.1.1)

Таблиця 1.1

Перелік основних факторів впливу на результативність банку[22, с.165]

Групи факторів	Перелік факторів
Внутрішні	Фінансово-економічні, технологічні, організаційні
Зовнішні	Галузеві, ринкові, макроекономічні, адміністративні
Статусні	Форма власності банку, резидентність власників, тип власника, філіальна мережа, концентрація власності, афілійованість
Контекстні	Розмір банку, масштаб банку, капіталізація, фінансова стратегія

Наступним напрямом наших досліджень є визначення підходів та методів до оцінювання результативності діяльності банків, що дозволить в подальшому створити систему показників та запропонувати даний підхід для використання в конкретних банках. Для більш широкого погляду на управління, для створення об'єктивної картини стану установи, аналізу її можливостей та конкурентоспроможності, пропонуємо розглянути праці І.С. Кондіуса[23], Л. М. Шимановської-Діанич[24], Н. С. Педченко[25] та збалансовану систему

показників О.В. Кравченко[26]. Формуємо власний погляд на систему показників, яка дозволяє охопити такі напрями:

- фінанси: група фінансових цілей і показників, призначених для визначення ефективності діяльності з точки зору віддачі на вкладений капітал;
- бізнес-процеси: група цілей і показників бізнес-процесів, які потрібні для оцінки операційної ефективності внутрішніх бізнес-процесів організації;
- показники, що характеризують інновації та управління персоналом: група цілей і показників управління персоналом, зокрема впровадження інновацій і сприяння зростанню кваліфікації;
- клієнтські: група цілей і показників оцінки рівня корисності послуг із точки зору задоволеності зовнішніх контрагентів – клієнтів;
- показники конкурентоспроможності та привабливості банку (позитивний імідж на ринку, сила бренду банку, оцінка фінансового продукту за ціною та якістю).

Серед українських учених теоретико-методичні та організаційні питання оцінювання ефективності в банківській сфері вивчали Г.Карчева [27], О.Примостка [28], А. Пілявський та О. Вовчак [29,30], І.Парасій-Вергуненко [31], О.Васюренко [32], інші. Високо оцінюючи внесок зарубіжних та вітчизняних авторів у розвиток методологічної бази оцінювання ефективності діяльності банків, зазначимо, що у більшості праць переважає макроекономічний підхід. Водночас проблему оцінювання ефективності діяльності банку на мікроекономічному рівні, зокрема з позиції провадження банківського бізнесу, в науковій літературі досліджено та розкрито недостатньо. Узагальнення науково-методичних засад визначення ефективності діяльності банків у цілому дає можливість виокремити п'ять основних підходів до її оцінювання: коефіцієнтний, аналітичний, граничний (фронтірний), рейтинговий, вартісний (див. таблицю 1.2).

Таблиця 1.2

**Узагальнення науково-методичних підходів до оцінювання
ефективності діяльності банків[12, с.20]**

Підхід	Сутність	Переваги	Недоліки
Коефіцієнтний	Розрахунок сукупності відносних показників – фінансових коефіцієнтів, які відображають різні аспекти діяльності банку	Оперативність; Простота розрахунків; Інформаційна місткість	Ретроспективність оцінки; Відсутність обґрунтованої бази порівняння для отриманих значень; Складність отримання інтегральної оцінки щодо рівня ефективності та визначення тенденції до її зміни
Аналітичний	Дослідження залежностей та взаємозв'язків між різними сторонами діяльності банку	Можливість виявлення релевантних факторів впливу на ефективність	Обмежена кількість факторів впливу; Складність отримання інтегральної оцінки рівня ефективності
Граничний (фронтірний)	Визначення відхилення фактичного рівня ефективності від потенційного	Визначення потенційних можливостей та резервів підвищення ефективності	Трудомісткість розрахунку; Присутність статистичних помилок та викривлення даних
Рейтинговий	Узагальнення та зведення сукупності показників діяльності банку до єдиної інтегральної характеристики	Комплексність за рахунок врахування основних сторін діяльності банку	Складність обґрунтування шкали оцінювання; Наявність кореляції між показниками основних сторін діяльності
Вартісний	Аналіз та прогноз грошових потоків від здійснення банківської діяльності	Перспективний характер оцінки; Широкі можливості використання результатів оцінки	Трудомісткість розрахунку; Складність використання в умовах відсутності необхідної ринкової інформації

Отже, наш підхід до групування показників за напрямками потребує конкретизування власне показниками. У своїй роботі ми концентруємось на фінансово-економічних показниках, як на першочергових при оцінюванні результативності діяльності банків

Пошуку методів оцінювання результативності оцінювання банківської установи присвячена значна кількість праць сучасних вчених. Одним з найбільш дискусійних та одночасно важливих є питання вибору критеріїв її оцінювання. При оцінці результативності діяльності банківської установи перевага має віддаватися використанню кількісних методик оцінювання, що ґрунтуються на визначенні певної сукупності показників, а не спиратися на суб'єктивну думку експертів.

Традиційно для оцінювання результативності діяльності банків слід визначитись із ключовими показниками, які виступатимуть інтерпретаторами

фінансового стану даних установ. В таблиці 1.3 запропоновано приклад такого переліку показників та методику їх розрахунку. Слід зазначити, що даний перелік не є вичерпним і може бути доповнений іншими показниками, але з метою уникнення громіздкості розрахунків, ми зупинимось на такій системі оціночних показників, що містить інформацію про результати фінансово-комерційної діяльності установи.

Таблиця 1.3

Оціночні показники результативності діяльності банку*

№	Показник	Розрахунок	Характеристика показника
1	Абсолютний розмір (сума) прибутку (збитку)	Значений у фінансовій звітності банку	Цей показник має універсальний характер, дає уявлення як про зміст, характер, функціональну спрямованість та обсяг діяльності установи, так і про результативність її роботи, що, в принципі, є головним у фінансовій справі. До того ж, цей показник є досить зручним у порівнянні, в оцінці економічної результативності установи.
2	Рентабельність капіталу (ROE — return on equity)	$ROE = \text{сума прибутку} / \text{капітал}$	Даний показник є узагальнюючим показником результативності діяльності банку
3	Рентабельність активів (ROA — return on assest)	$ROA = \text{сума прибутку} / \text{активи}$	Даний показник відображає внутрішню політику установи, професіоналізм його персоналу в підтримці оптимальної структури активів та пасивів з погляду на доходи та витрати. Показник характеризує здатність банку забезпечити найбільшу віддачу активів, їхню прибутковість, на що, в свою чергу, впливає доходність активів та можливості установи мінімізувати витрати і тим самим максимізувати частку прибутку в доходах.
4	Рівень витрат (частка прибутку в доходах)	$PB = \text{сума прибутку} / \text{сума доходу}$	Показник відтворює результати роботи банку шляхом контролю та порівняння за розміром витрат.
5	Доходність активів	$ДА = \text{сума доходу} / \text{активи}$	Показник відтворює ступінь доходності активів банку.
6	Загальна рентабельність	$Rent = \text{чистий прибуток} / \text{витрати}$	Показник демонструє, скільки прибутку (збитків) припадає на одиницю витрат банку.
7	Індекс Кука	$ІК = \text{власний капітал} / \text{валюта балансу}$	Показник свідчить про ступінь захищеності операцій банку власним капіталом. Даний показник аналогічний до показників платоспроможності та достатності капіталу.

*Примітка: складено автором на основі джерел [19, 33]

Велике коло показників результативності не дає можливості детально розкрити кожен з напрямків, тому у своїй роботі ми більш детально розглядаємо показники економічної ефективності.

При цьому основними вимірниками економічної ефективності діяльності банку виступають показники рентабельності, причому особлива увага приділяється моделі Дюпона, що відома також як методика декомпозиційного

аналізу прибутковості власного капіталу. Модель Дюпона для оцінки ефективності діяльності передбачає аналіз коефіцієнтів наведених у додатку Б, що мають між собою тісний формалізований зв'язок [34, с.363].

Правильний вибір критеріїв у розв'язанні проблеми стратегічного, тактичного та оперативного характеру дає змогу обґрунтувати управлінські рішення, забезпечити ефективність їх реалізації [35, с.145]. Це потребує формування ефективної системи управління за результатами.

Нині не існує єдиної системи методів оцінювання ефективності та результативності діяльності банківської установи. Ця тема викликає безліч питань і розбіжностей, у кожного фахівця з цього приводу своя унікальна точка зору. За результатами вивчення запропонованих концепцій оцінювання нами сформовано перелік підходів, які найбільш повно охоплюють ключові критерії оцінювання ефективності та результативності різних банків. Незважаючи на очевидні відмінності нижче описаних підходів, вони не виключають один одного, а лише характеризують функціонування підприємства з різних сторін. Кожен з цих підходів унікальний тим, що виділяє свої (на погляд авторів) більш важливі, ключові моменти в аналізі динаміки роботи банку:

1. Структурний підхід - заснований на структурі банку і складається з трьох компонентів: оцінювання показників економічної діяльності, якісне оцінювання і оцінювання економічних показників галузі [36, с.12].

2. Системний підхід, за якого використовується система показників для оцінювання результатів діяльності банку, що допомагає проаналізувати його роботу як цілісної динамічної системи, характеризує фінансову установу як з точки зору поточних результатів, так і його майбутніх досягнень і дозволяє провести комплексний аналіз діяльності банку з різних позицій [37, с.173].

3. Бенчмаркінг. Це процес порівняння діяльності банку з кращими компаніями на ринку і в галузі, з подальшим здійсненням змін для досягнення і підтримання певного рівня конкурентоспроможності, а також гарантії довгострокового функціонування на ринку [38, с.30].

4. Спосіб експрес-оцінювання ефективності. Експрес-аналіз дає огляд

діяльності банку і дозволяє досить швидко оцінити його економічне становище.

Він включає в себе такі види аналізу:

- оцінювання економічного потенціалу;
- оцінювання фінансової стабільності;
- оцінювання «хворих» статей звітності;
- оцінювання динаміки основних показників банку;
- аналіз «цінності» банку, який передбачає розгляд співвідношення величини власного капіталу банку до отриманих фінансових результатів[39, с.60].

5. Збалансована система показників. Інтегрує оцінку діяльності компанії з точки зору фінансових та не фінансових показників, дає можливість оцінити ефективність вибраної стратегії та відстежити її реалізацію у вигляді взаємозв'язаних індикаторів діяльності в рамках чотирьох основних перспектив:

- орієнтація на споживача, споживчий аспект (The Customer Perspective);
- внутрішні бізнеспроцеси (The Business Process Perspective);
- навчання працівників та перспективи зростання (The Learning and Growth Perspective);
- фінансовий аспект (The Financial Perspective) [26, с.201].

6. Рейтингова оцінка діяльності банків. Аналіз діяльності банків з використанням рейтингу дозволяє всебічно оцінити такі важливі складові успішної діяльності банків, як рівень надійності та ефективності роботи з урахуванням тенденцій розвитку. [40, с.103].

Вищезначені підходи до оцінювання ефективності та результативності діяльності банку ґрунтуються на певних показниках, за допомогою яких проводиться аналіз, порівняння та оцінювання діяльності банку. Кожний із зазначених підходів має свої недоліки і переваги, які проявляються за різних обставин. Найкращі результати досягаються при комбінації усіх підходів.

Розробимо універсальний методологічний підхід до оцінки загальної

результативності діяльності банку. Ми вважаємо, що оптимальним вирішенням даної проблеми буде залучення банку до кожного з вказаних вище підходів оцінки результативності, присвоєння їм відповідних балів впливу на загальний рівень результативності та проведення всіх розрахунків з відповідним корегуванням до зовнішнього середовища існування бізнесу та основних факторів впливу на результативність банку.

Отже, нами було здійснено дослідження підходів до поняття результативності в науковій літературі, проведено їх порівняльний аналіз та відзначено, щодо оцінювання результативності та ефективності діяльності банку відсутність єдності у підходах вітчизняних науковців до визначення поняття «результативність». Ми скоріше згодні з визначеннями Турило А. та Олексюка О., але нами було сформовано власне визначення, яке розглядає результативність як складне економічне поняття, під яким розуміють: здатність банку досягати програмно-цільових результатів (в тому числі фінансово-економічних, територіальних, клієнтських, результатів привабливості та успішності) за рахунок визначеного обсягу ресурсів з виконанням обґрунтованих управлінських функцій та застосування методів та технологій.

Нами також були досліджені підходи та методи науковців до оцінювання результативності діяльності банків, що дозволить в подальшому створити систему показників та запропонувати даний підхід для використання в конкретних банках.

Щодо досліджених нами підходів науковців до методів оцінювання ефективності та результативності діяльності банківської установи, ми повинні відмітити, що ця тема викликає безліч питань і розбіжностей, у кожного фахівця з цього приводу своя унікальна точка зору. Ми вважаємо, що незважаючи на очевидні відмінності описаних підходів, вони не виключають один одного, а лише характеризують функціонування підприємства з різних сторін. Тому ми розробили універсальний методологічний підхід до оцінки загальної результативності діяльності банку, що полягає в об'єднанні декількох описаних підходів в єдину систему оцінювання результативності.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

2.1 Аналіз організаційно-управлінських аспектів процесу оцінювання АТ «Укрсиббанк»

Результативність організаційно-інформаційного забезпечення процесу оцінювання банку ми розглядаємо як динамічну здатність формувати інформаційні, комунікаційні і компетентнісні можливості та організаційні передумови в органічній логічній їх єдності для досягнення мети антикризового управління. Тому, результативність організаційно-інформаційного забезпечення процесу оцінювання банку визначатиметься головним чином рівнем досягнення поставленої мети і завдань в системі взаємодій банку. Цьому повинна сприяти системна цілісність критеріїв, індикаторів та вимірювачів результативності [41, с.279].

Під організаційним забезпеченням оцінки ефективності діяльності банку ми розуміємо систему аналітичних підрозділів банку, внутрішніх структурних служб, які приймають участь в управлінні банком, забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень щодо окремих напрямків діяльності банку і несуть відповідальність за результати цих рішень [42, с. 189].

АТ «Укрсиббанк» є універсальним банком, який пропонує різноманітні продукти на основі гнучкого та виваженого ризик-орієнтованого підходу.

Стратегічний план акціонерів полягає у побудові стійкого універсального банку із сильною та різноманітною базою клієнтів, що забезпечує надійну підтримку ліквідності, виваженою політикою кредитного ризику, сильною культурою комплаєнс, а також відповідним співвідношенням між витратами та доходами, документально зазначеними у щорічному бюджеті та трирічному плані розвитку [43].

Працюючи у партнерстві з клієнтами банку, банк надає оптимальні

рішення щодо фінансування, у тому числі кредитних ліній на поповнення оборотного капіталу у гривнях та іноземних валютах, середньострокового фінансування для капітальних витрат. Використовуючи великі балансові та фінансові можливості, банк продовжує надавати свої ресурси для обслуговування своїх клієнтів[43].

Місія АТ «Укрсиббанк»: зробити фінансове життя клієнтів успішним, безпечним і простим.

Візія: як частина міжнародної фінансової Групи, АТ «Укрсиббанк» є надійним і авторитетним банком, привабливим і передбачуваним фінансовим партнером для відповідальних клієнтів. АТ «Укрсиббанк» сприяє розвитку здорової української економіки завдяки гнучкому та зваженому підходу оцінки ризиків.

Модель ведення бізнесу АТ «Укрсиббанк» зображено на рис. 2.1.

Рис. 2.1 Модель ведення бізнесу АТ «Укрсиббанк»*

*Примітка: складено автором на основі джерел [43,45]

Організаційна структура АТ «Укрсиббанк» побудована за основними вертикалями, кожна з яких підпорядкована одному з Заступників Голови Правління Банку: Вертикаль роздрібногo бізнесу, Вертикаль Казначейства та Ринків капіталу, Вертикаль споживчого кредитування, Вертикаль з питань

реструктуризації та стягнення боргів, Вертикаль операційної діяльності, Вертикаль інформаційних технологій, Вертикаль забезпечення закупівельної діяльності, адміністрування та управління нерухомістю. Також до організаційної структури поза названими вертикалями входять: Управління послідуочого контролю, Служба трансформації, Центр управління проектами, Департамент внутрішнього аудиту, Департамент комплаєнс контролю, Департамент ризик-менеджменту, Департамент корпоративного бізнесу, Департамент фінансів, Юридичний департамент, Служба бренду та комунікацій, Департамент безпеки та Служба інформаційної безпеки, Департамент менеджменту персоналу. Для організації діяльності на всій території України в організаційній структурі Банку також створено: Центр підтримки Київського регіону, Центр підтримки Східного регіону, Центр підтримки Західного регіону, Центр підтримки Південного регіону. Станом на 01.01.2019 року «Укрсиббанк» має 302 відділення [44].

Прибуткова діяльність за 2017 і 2018 роки дозволила виплатити дивіденди у розмірі 1 200 млн. гривень у 2018 році і мати значний надлишок капіталу на кінець року. Результати стрес-тестування НБУ в 2018 році підтверджують стійкість банку. Укрсиббанк використовує інструменти капіталу першого і другого рівнів[45]. На рис. 2.2 бачимо фінансові показники та досягнення АТ «Укрсиббанк» за 2018р.

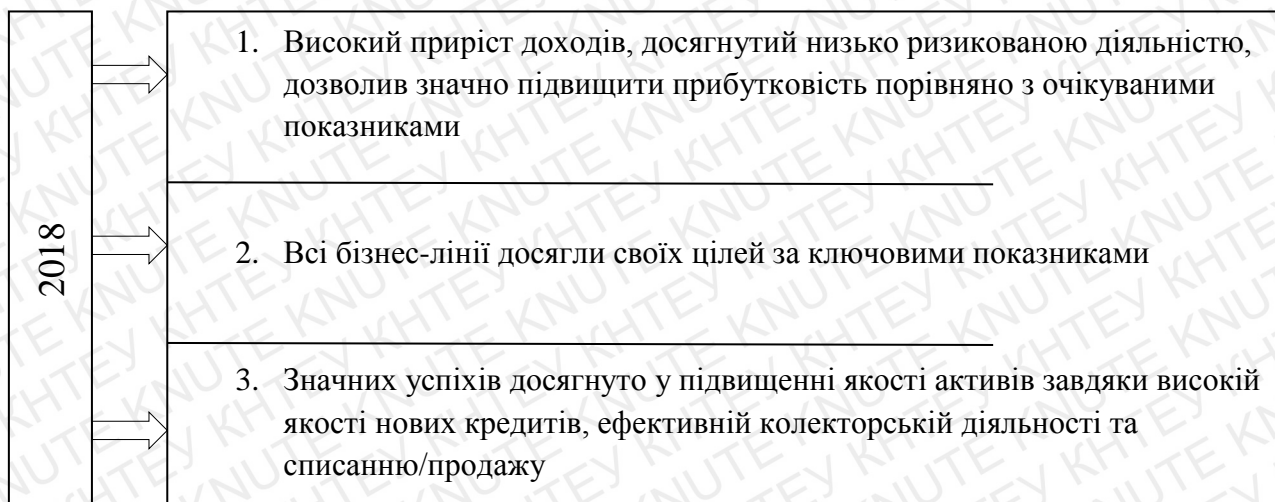

Рис. 2.2 Фінансові показники та досягнення АТ «Укрсиббанк» за 2018р.

*Примітка: складено автором на основі джерел [45]

Орієнтація на потреби клієнтів та підтримка акціонерів (BNP PARIBAS [60%] та ЄБРР [40%]) забезпечують впевненість у достатній ліквідності в нормальних та стресових сценаріях. Банк не залежить від фінансування місцевих та міжнародних фінансових установ. База депозитів є стабільною та диверсифікованою і складається з: Депозитів корпоративних клієнтів (близько 30% від загального обсягу депозитів), СМБ (30%) та фізичних осіб (40%). Банк дотримується інвестиційної політики з низьким ризиком: не планує купувати дочірні компанії або акції та продав останню фінансово значущу дочірню компанію (страхову компанію АХА) у першому кварталі 2019 року[43].

Завдяки прибутковій діяльності впродовж останніх трьох років у 2019 році були виплачені дивіденди у розмірі 2,5 млрд грн, при цьому наприкінці року збережено стійкий надлишок капіталу. За підсумками проведеного НБУ у 2019 році стрес-тестування підтверджена стабільність банку. У 2019 році відповідно до договірних зобов'язань субординованого боргу, Група погасила частину субординованого боргу перед ЄБРР. Протягом року BNP Paribas також надав деякі гарантії для Групи. АТ «Укрсиббанк» застосовує інструменти залучення капіталу Tier 1, так й рівня Tier 2. На рис. 2.3 бачимо фінансові показники та досягнення АТ «Укрсиббанк» за 2019р.

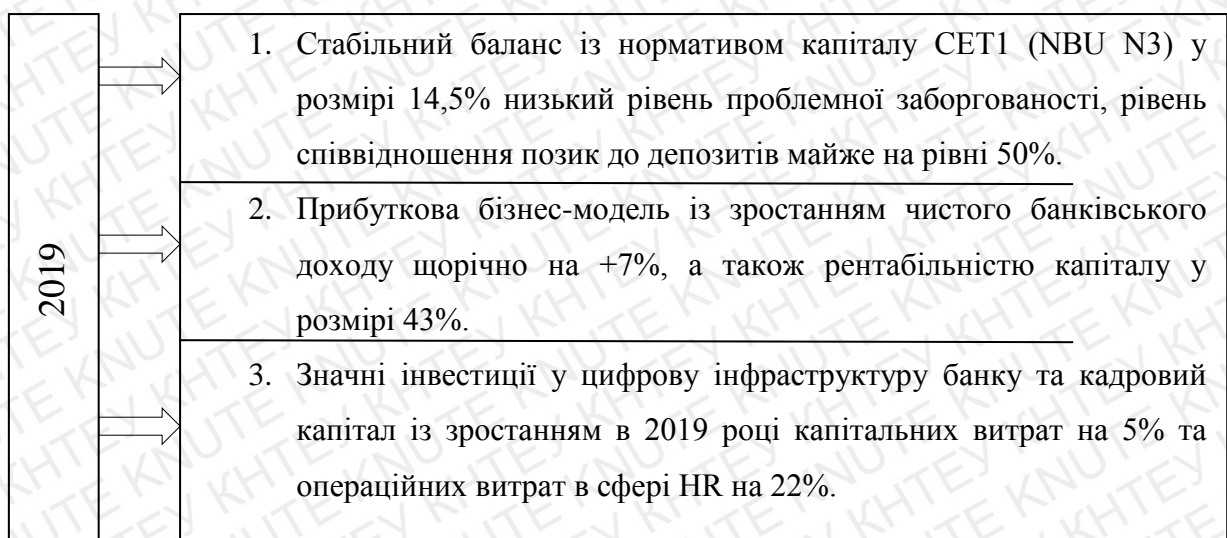

Рис. 2.3 Фінансові показники та досягнення АТ «Укрсиббанк» за 2019р.

*Примітка: складено автором на основі джерел [43]

Орієнтація на потреби клієнтів, а також підтримка акціонерів забезпечують впевненість у достатній ліквідності в умовах нормального та стресового сценаріїв. Банк не залежить від фінансування місцевих та міжнародних фінансових установ. Депозитна база є стабільною та диверсифікованою, та складається з вкладів корпоративних клієнтів, МСБ та фізичних осіб. У межах звичайного бізнесу Група здійснювала міжбанківські послуги операції з BNP Paribas та її дочірніми компаніями. Банк дотримується виваженої інвестиційної політики та не планує купувати дочірні компанії або акції.

Основними пріоритетами АТ «Укрсиббанк» є продовження розвитку діяльності та суттєве покращення операційної ефективності діяльності. АТ «Укрсиббанк» повинен прогресувати в залученні нових клієнтів, зростанні обсягів кредитування при утриманні ризиків під контролем, розвитку клієнтської депозитної бази для покриття потреб у фінансуванні клієнтів. Розвиток кредитування базується на оновлених процесах та політиці видачі кредитів для досягнення високої якості моніторингу та оцінки ризиків. Нове кредитування сфокусоване на короткострокових кредитах українським дочірнім компаніям мультинаціональних груп, з якими BNP Paribas активно співпрацює по всьому світу, кредитах компаніям агропромислового комплексу України, іншим компаніям, а також на готівкових та споживчих кредитах у національній валюті фізичним особам. Для збільшення ефективності діяльності Банк продовжує реалізацію задач щодо спрощення банківської структури та процесів, таким чином покращуючи якість надання послуг клієнтам. Частиною цього процесу є оптимізація та репозиціонування мережі відділень Банку з їх легким реформатуванням для концентрації навиків з продажу послуг та покращення локації. Цілі Банку пов'язані з довгостроковою стратегією акціонерів розвивати ефективність бізнесу зі строгим управлінням ризиками та контролем витрат

Банк неодноразово відзначено дипломами, нагородами та високими позиціями у рейтингах. Так, АТ «Укрсиббанк» посів місце №1 серед банків

України за лояльністю вкладників за версією порталу «Мінфін» та №2 рейтингу стійкості банків за підсумками 2-го кварталу 2020 року (серпень 2020); TOP-3 на врученні FinAwards2020 від «Мінфін» та Finance.ua. Нагороди отримала інтернет платформа UKRSIB online – 2 місце за «Найкращий інтернет банк» та 3 місце за «Найкращий мобільний банк» (березень 2020); №1 у рейтингу життєздатності українських банків за версією незалежного бізнес-порталу Mind.UA (лютий 2020); ТОП-3 кращих роботодавців фінансового сектору України за підсумками незалежного дослідження привабливості роботодавців Randstad Employer Brand Research (травень 2020) [46].

У додатку Ж міститься інформація про роль АТ «Укрсиббанк» в банківській системі України. Та у додатку К можемо побачити Рейтинг українських банків за такими фінансовими показниками як зобов'язання, капітал та активи банків за даними НБУ за III квартал 2020 року, де АТ «Укрсиббанк» входить у першу десятку.

Варто зазначити, що діяльність АТ «Укрсиббанк» відповідає найжорсткішим міжнародним вимогам прозорості, банк є конкурентоспроможним на фінансових ринках, має кваліфікований персонал і стійкий менеджмент.

При проведенні оцінювання результативності банківської установи використовується значна інформаційна база у складі: макроекономічних показників, показників агрегованих фінансових звітів і балансів, інституцій фінансового ринку та мікроекономічних. Вважаємо, що вона повинна містити три типи інформації [47, с.625]:

- 1) загальноекономічна та макроекономічна інформація, яка виступає допоміжною інформацією і носить загальноекономічний характер;
- 2) мікроекономічна інформація, яка надає можливість фактичної оцінки рівня результативності банку на основі розрахунку необхідних показників;
- 3) інформація про напрямки забезпечення ефективності банку.

За результатами досліджень нами було зроблено висновок, що фінансова звітність – головне джерело інформації, необхідної для оцінки фінансового

стану та ефективності діяльності банку; однак, її форма та зміст, не можуть повною мірою задовольняти наші потреби як аналітиків, саме тому виникає необхідність її вдосконалення та використання управлінської звітності. У фінансовій звітності банку відображається інформація про фінансовий стан банку, результати його діяльності та ін.

Важливим джерелом інформації є саме внутрішньобанківська управлінська звітність, деякі внутрішні документи, інформація про діяльність певних підрозділів, бізнес напрямків, звіти про виконання відповідних бюджетів, на основі яких можна досліджувати ефективність функціонування певних бізнес напрямків [48, с.31].

Варто зазначити, що інформаційні потоки в системі оцінювання результативності банків збирають спеціальні відділи та передають первинну інформацію для обробки та аналізу до центру обробки інформації [49, с.80].

Вся сукупність економічної інформації, що дозволяє здійснювати оцінювання результативності банку, зображена на рисунку 2.4.

Рис 2.4 Інформаційне забезпечення оцінювання результативності банку[50,с.179]

Оцінювання результативності діяльності банку здійснюється у відповідності до вимог внутрішнього нормативного забезпечення – інструкції, методичні вказівки, аналітичний інструментарій, які розробляються банком і регулюють процес самої оцінки ефективності банку [51, с.10].

Отже, АТ «Укрсиббанк» на сьогодні підтримує стабільний позитивний імідж міцної фінансової установи серед українських банків. Це універсальна фінансово-кредитна установа, яка надає повний пакет традиційних та інноваційних послуг, що відповідають міжнародним банківським стандартам. Банк гарантує клієнтам сервіс найвищого рівня при наданні будь-яких послуг, серед яких розрахункові, кредитні, карткові послуги, грошові перекази, факторингові послуги та інші. АТ «Укрсиббанк» здійснює свою діяльність з урахуванням комерційних інтересів банку, клієнтів, сприяє економічному розвитку та зміцненню фінансової системи.

Ми робимо висновок, що інформаційне забезпечення оцінювання результативності діяльності банку можна подати як сукупність внутрішньої та зовнішньої інформації, що зафіксована на матеріальних носіях і в будь-якій іншій формі, що забезпечує її передачу в часі і просторі між різними споживачами для вирішення завдання оцінки результативності. інформаційне забезпечення оцінювання результативності діяльності АТ «Укрсиббанк» представлене такими видами:

- законодавчі та нормативні документи;
- планово-нормативні документи (фінансовий план банку, нормативні документи банку);
- бухгалтерська звітність;
- статистична звітність;
- акти ревізій і перевірок, аудиторські висновки.

2.2 Оцінка результативності діяльності АТ «Укрсиббанк»

Основною метою аналізу діяльності банку є пошук резервів підвищення ефективності роботи банківської установи, максимізація його прибутку за мінімізації ризику.

АТ «Укрсиббанк» є потужною фінансово-кредитною установою із зареєстрованим статутним капіталом 5 069 262 тис грн.

За допомогою рис. 2.5 розглянемо динаміку капіталу АТ «Укрсиббанк» за останні 5 років.

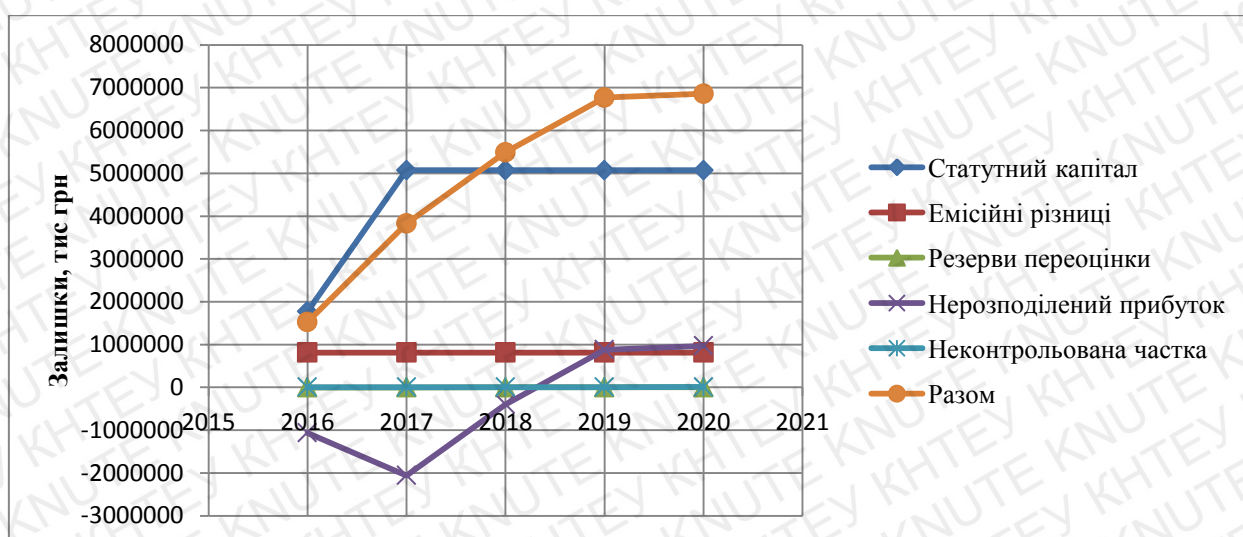

Рис. 2.5 Динаміка капіталу АТ «Укрсиббанк» за період 2016-2020 рр.
(станом на 01.01)*

*Примітка: складено автором на основі джерел [52-54]

Як видно з рис. 2.5 та додатку В, станом на 01.01.2016р. до 01.01.2020р. загальні обсяги власного капіталу невинно зростали. При цьому найбільший ріст спостерігався у 2016-2017рр. на +150,51% (такий різкий стрибок відбувся завдяки збільшенню статутного капіталу, навіть при наявності значного нерозподіленого збитку), у 2017-2018рр. відбувся ріст ще на +43,52%, у 2018-2019рр. на +23,30% і у 2019-2020рр. ще на +1,30%. Загалом за досліджуваний період обсяги власного капіталу зросли на +349,05% (5330781 тис.грн.). Збільшення власного капіталу свідчить про збільшення рівня капіталізації даного банку. Отже, можемо зробити висновок, що темпи зростання капіталу

банку з кожним роком зростають, що є гарним показником з точки зору захищеності інтересів вкладників.

У 2016 р відбулося збільшення статутного капіталу АТ «Укрсиббанк» на 3,29 млрд. грн., шляхом приватного розміщення простих іменних акцій банку серед існуючих акціонерів. Частка ЄБРР в статутному капіталу АТ «Укрсиббанк» зросла з 15% до 40%. При цьому частка BNP Paribas скоротилася з 84,9996% до 59,9996%. Це відбулося після погіршення ситуації в економіці, коли стало зрозуміло, що банку знадобляться додаткові кошти, щоб і надалі покривати збитки, які генерували старі кредити, видані сім-вісім років тому. З 2017р. і до нашого часу статутний капітал АТ «Укрсиббанк» становить 5 069 262 тис грн.

Обсяги нерозподіленого прибутку/збитку є суттєвими для загального обсягу власного капіталу і набули від'ємного значення у 2016-2018рр. та становили -1062893 тис.грн., -2057662 тис.грн.,-397119 тис.грн. відповідно. Протягом 2019-2020 рр. нерозподілений прибуток дорівнював 881 501 тис.грн. та 968 424 тис.грн. відповідно. На графіку бачимо, що загальний рівень власного капіталу та його коливань значною мірою залежить саму від нерозподіленого прибутку/збитку, при цьому статутний капітал виконує функцію захисту для забезпечення банком виконання своїх вимог.

За допомогою табл. 2.1 розглянемо структуру капіталу АТ «Укрсиббанк» за останні 5 років.

Таблиця 2.1

Структура капіталу АТ «Укрсиббанк» за період 2016-2020 рр.

(станом на 01.01), %*

Статті	Частка				
	2016	2017	2018	2019	2020
Статутний капітал	116,18	132,50	92,33	74,88	73,92
Емісійні різниці	53,12	21,20	14,77	11,98	11,83
Резерви переоцінки	-0,01	-0,07	0,02	0,01	0,01
Нерозподілений прибуток	-69,60	-53,78	-7,23	13,02	14,12
Неконтрольована частка	0,30	0,15	0,11	0,10	0,12
Разом	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52-54]

Як видно з табл. 2.1, основну частку у структурі власного капіталу протягом усього досліджуваного періоду займає статутний капітал, але спостерігається стійка тенденція до зниження його частки у власному капіталі, що є позитивним для АТ «Укрсиббанк». Станом на 01.01.2016р. та 01.01.2017р. його частка становила більше 100% власного капіталу, а саме 116,18% у 2016р. та 132,50% у 2017р., тобто фактично банк «проїдав» акціонерний капітал, у 2018р. ситуація покращилась і його частка була уже 92,33%, і найкраще значення спостерігається у 2019р. та 2020р. і становить близько 75%.

Резерви переоцінки та неконтрольована частка займають найменше місця у структурі власного капіталу банку. При цьому резерви переоцінки не перевищують 0,02% станом на 01.01.2018р. та не опускаються нижче -0,07% станом на 01.01.2017р., а неконтрольована частка найнижчого значення набула у 2019р. (0,10%), а найбільшого – у 2016 р. (0,30%).

Частка емісійних різниць у складі власного капіталу АТ «Укрсиббанк» невпинно зменшувалась з 2016р. до 2020р. і становила: 53,12%, 21,20%, 14,77%, 11,98%, 11,83% відповідно.

Частка нерозподіленого прибутку/збитку відіграє важливу роль у структурі власного капіталу банку. Спостерігаємо значний не розподілений збиток станом на 01.01.2016р. (-69,60%) та 01.01.2017р. (-53,78%), також був нерозподілений збиток у станом на 01.01.2018р., але уже не настільки значний -7,23%, а от у наступні 2 роки уже спостерігаємо нерозподілений прибуток з часткою у власному капіталі: 13,02% та 14,12%.

Аналіз зобов'язань банку починаємо з визначення їх суми за балансом через обчислення залишків за рахунками на підставі балансу банку. На цьому ж етапі аналізу даємо характеристику зміни суми зобов'язань банку в динаміці в абсолютному та відносному виразах.

За допомогою рис. 2.6 розглянемо динаміку зобов'язань АТ «Укрсиббанк» за останні 5 років.

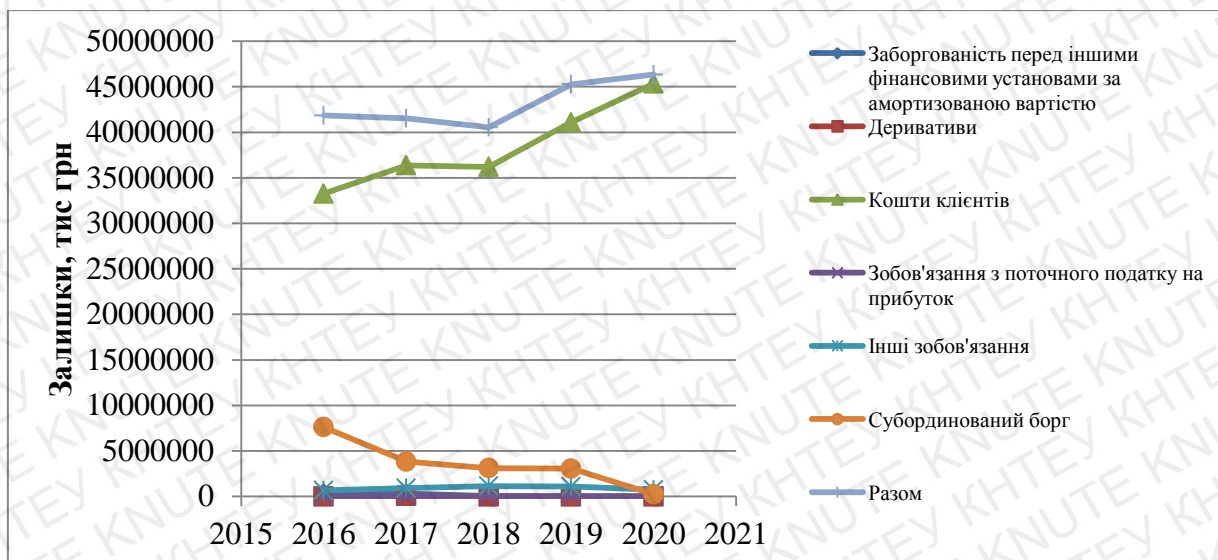

Рис. 2.6 Динаміка зобов'язань АТ «Укрсиббанк» за період 2016-2020 рр. (станом на 01.01)*

*Примітка: складено автором на основі джерел [52-54]

Як видно з рис. 2.6 та Додатку Г, загальний обсяг зобов'язань АТ «Укрсиббанк» зменшувався до 2018р.(з 41843944тис.грн. у 2016р. та 41518638 тис.грн. у 2017р., до найнижчого значення за досліджуваний період у 2018р. (40532047 тис.грн.)), а потім за 2018-2019рр. збільшився на 11,7%, та вже у 2020р. становив 46338707 тис.грн. В цілому за 2016-2020 рр. загальний обсяг зобов'язань збільшився на 10,74%.

Динаміка обсягів коштів клієнтів мала тенденцію до збільшення, починаючи з 2016р. (33259982 тис.грн.), потім у 2017р. відбулося зростання на 3 118 548 тис.грн або 9,38%, за 2017-2018рр. спостерігаємо незначне зменшення на-177 242 тис.грн. або -0,49%, потім знову збільшення у 2018-2019рр.(4 897 703 тис.грн. або 13,53%) та 2019-2020рр.(4 241 082 тис.грн. або 10,32%). Загалом обсяги коштів клієнтів за досліджуваний період зросли на 12 080 091 тис.грн. або 36,32%. Такі темпи збільшення коштів клієнтів підтверджують конкурентоспроможність банку та високий рівень довіри до нього як з боку бізнесу, так і з боку населення.

Динаміка зміни обсягів субординованого боргу свідчить про регулярність виплат АТ «Укрсиббанк» субординованого боргу. Протягом 2016-2020 рр. було погашено 7375353 тис.грн. У 2016 р. сума до погашення становила

7624701 тис.грн., за період 2016-2017 рр. обсяги субординованого боргу зменшились на -3794116 тис.грн. або -49,76%, за 2017-2018 рр. на -721717 тис.грн. або -18,84%, за 2018-2019 рр. на -41975 тис.грн. або -1,35%, за 2019-2020 рр. на -2817545 тис.грн. або -91,87%.

Обсяги інших зобов'язань з 2016р. до 2018р. мали тенденцію до збільшення, з 680230 тис.грн. до 1147597 тис.грн., потім прослідковується зменшення обсягів інших зобов'язань до 2020р.(740342 тис.грн.). Загальна зміна даної статті за період 2016-2020рр. становить +8,84%.

За допомогою табл. 2.2 розглянемо структуру зобов'язань АТ «Укрсиббанк» за останні 5 років.

Таблиця 2.2

**Структура зобов'язань АТ «Укрсиббанк» за період 2016-2020 рр.
(станом на 01.01), %***

Статті	Частка				
	2016	2017	2018	2019	2020
Заборгованість перед іншими фінансовими установами за амортизованою вартістю	0,64	0,77	0,17	0,01	0,01
Деривативи	0,03	0,15	0,02	0,02	0,00
Кошти клієнтів	79,49	87,62	89,32	90,78	97,84
Зобов'язання з поточного податку на прибуток	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Інші зобов'язання	1,63	2,24	2,83	2,42	1,60
Субординований борг	18,22	9,23	7,67	6,77	0,54
Разом	100	100	100	100	100

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52-54]

Як видно з табл. 2.2, найбільшу частку у структурі зобов'язань займають кошти клієнтів протягом усього досліджуваного періоду, при цьому чітко прослідковується тенденція до збільшення цієї частки, починаючи з 79,49% станом на 01.01.2016р. до 97,84% станом на 01.01.2020р.

Другою за величиною складовою зобов'язань АТ «Укрсиббанк» є субординований борг, частка якого у структурі зобов'язань невпинно зменшувалась, з 18,22% станом на 01.01.2016р. до 0,54% станом на 01.01.2020р.

Інші зобов'язання, заборгованість перед іншими фінансовими установами

за амортизованою вартістю, деривативи, зобов'язання з поточного податку на прибуток займають не значну частку у загальній структурі зобов'язань банку. Так, інші зобов'язання займали найбільшу частку у 2018р.(2,83%), а найменшу - у 2020р. (1,60%), заборгованість перед іншими фінансовими установами за амортизованою вартістю займали найбільшу частку у 2017р.(0,77%), а найменшу - у 2019-2020р. (0,01%).

За допомогою рис. 2.7 розглянемо динаміку активів АТ «Укрсиббанк» за останні 5 років.

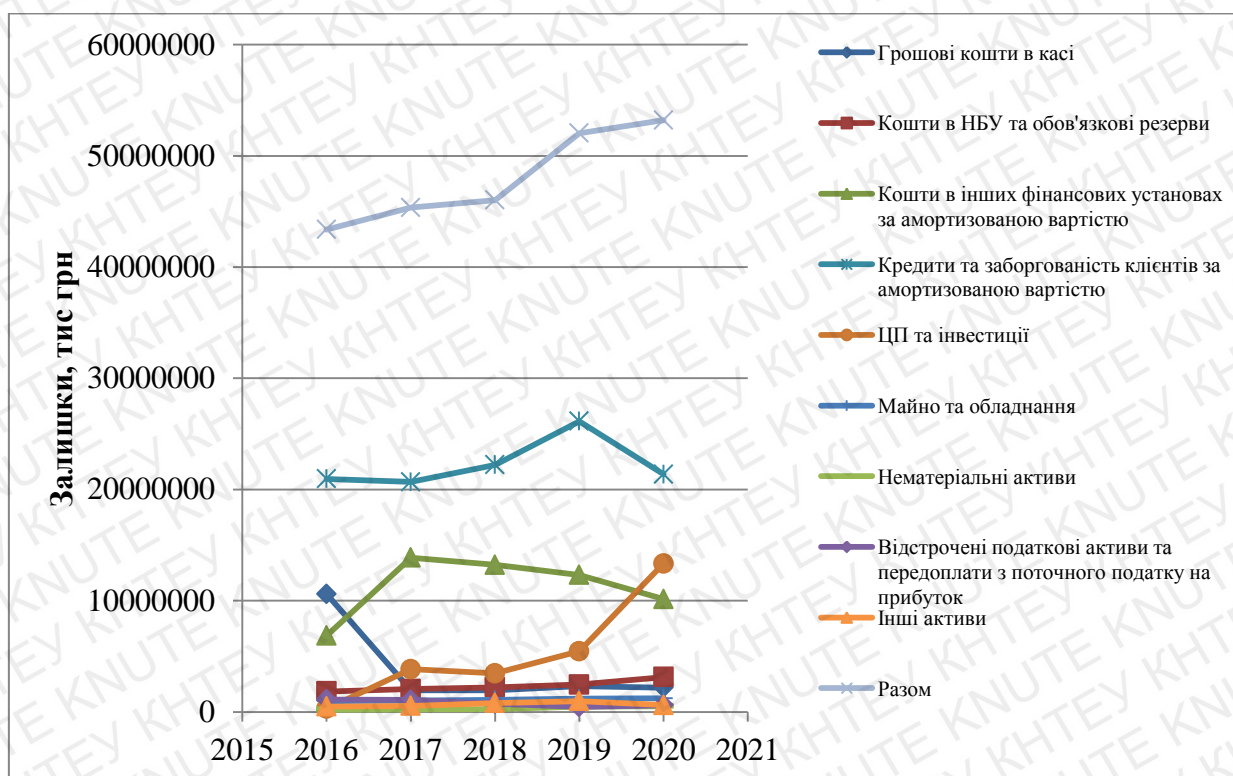

Рис. 2.7 Динаміка активів АТ «Укрсиббанк» за період 2016-2020 рр. (станом на 01.01)*

*Примітка: складено автором на основі джерел [52-54]

Як видно з рис. 2.7 та Додатку Д, загальний обсяг активів АТ «Укрсиббанк» за увесь досліджуваний період збільшувався. Від 2016р. (43371163 тис.грн.), за період 2016-2017рр. на +1973290 тис.грн. (4,55%), за період 2017-2018рр. на +678249 тис.грн. (1,50%), за період 2018-2019рр. на +6020359 тис.грн. (13,08%), за період 2019-2020рр. на +1153646 тис.грн. (2,22%), до 2020р. (53196707 тис.грн.). Загалом за 2016-2020рр. обсяг загальних активів збільшився на +9825544 тис.грн. (22,65%).

Обсяги кредитів та заборгованості клієнтів зменшувались у період 2016-2017рр. на -280363 тис.грн.(-1,34%) та у період 2019-2020рр. на -4766794 тис.грн.(-18,24%), збільшувались у період 2017-2018рр. на +1542792тис.грн.(7,46%) та у період 2018-2019рр. на +3916558тис.грн.(17,63%) . Загалом за 2016-2020рр. обсяг кредитів та заборгованості клієнтів збільшився на +412193 тис.грн. (1,97%).

Значно змінилися обсяги ЦП та інвестицій, з 294 867 тис.грн. у 2016р. до 13341326 тис.грн. у 2020р. При цьому зміна у бік збільшення була +1204,90% у період 2016-2017рр., а у бік зменшення -9,60% у період 2017-2018рр.

Обсяги коштів в інших фінансових установах збільшувались з 2016р. до 2017р. на 7014816 тис.грн.(102,33%), та зменшувались з 2017р. до 2018р. на -637929 тис.грн. (-4,60%), з 2018р. до 2019р. на -911381 тис.грн. (-6,89%), з 2019р. до 2020р. на -2168925 тис.грн. (-17,60%).

За допомогою табл. 2.3 розглянемо структуру активів АТ «Укрсиббанк» за останні 5 років.

Таблиця 2.3

**Структура активів АТ «Укрсиббанк» за період 2016-2020 рр.
(станом на 01.01), %***

Статті	Частка				
	2016	2017	2018	2019	2020
Грошові кошти в касі	24,46	4,29	4,24	4,48	4,12
Кошти в НБУ та обов'язкові резерви	4,26	4,55	4,83	4,72	5,90
Кошти в інших фінансових установах за амортиз. вартістю	15,81	30,59	28,75	23,67	19,08
Деривативи	0,00	0,00	0,01	0,02	0,04
Кредити та заборгованість клієнтів за амортиз. вартістю	48,32	45,60	48,28	50,22	40,17
ЦП та інвестиції	0,68	8,49	7,56	10,50	25,08
Майно та обладнання	2,23	2,29	2,37	2,31	2,31
Інвестиційна нерухомість	0,02	0,07	0,04	0,00	0,00
Нематеріальні активи	0,47	0,51	0,56	0,91	0,98
Відстрочені податкові активи та передоплати з поточного податку на прибуток	2,60	2,38	1,62	0,86	1,15
Активи, утримувані для продажу	0,00	0,00	0,00	0,41	0,00
Інші активи	1,16	1,23	1,75	1,89	1,17
Разом	100	100	100	100	100

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52-54]

Як видно з табл. 2.3, найбільшу частку у структурі активів займають кредити та заборгованість клієнтів протягом усього досліджуваного періоду, при цьому частка статті то збільшується, то зменшується, найменшу частку кредити та заборгованість клієнтів займали станом на 01.01.2020р.(40,17%), а найбільшу - станом на 01.01.2019р.(50,22%)

Частка ЦП та інвестицій в активах АТ «Укрсиббанк» збільшувалась з 0,68% станом на 01.01.2016р. до 25,08% станом на 01.01.2020р.

Кошти в інших фінансових установах змінювали свою частку в банку і становили 15,81% станом на 01.01.2016р., 30,59% станом на 01.01.2017р., 28,75% станом на 01.01.2018р., 23,67% станом на 01.01.2019р., 19,08% станом на 01.01.2020р.

Частка наступних статей у загальній структурі активів банку не перевищували 5,90% (за винятком грошових коштів у касі у 2016р. – 24,46%) за увесь досліджуваний період. Так, грошові кошти у касі займали найбільшу частку у 2016р.(24,46%), а найменшу - у 2020р. (4,12%), кошти в НБУ та обов'язкові резерви займали найбільшу частку у 2020р.(5,90%), а найменшу - у 2016 (4,26%), майно та обладнання займали найбільшу частку у 2018р.(2,37%), а найменшу - у 2016 (2,23%), нематеріальні активи займали найбільшу частку у 2020р.(0,98%), а найменшу - у 2016 (0,47%), відстрочені податкові активи та передоплати з поточного податку на прибуток займали найбільшу частку у 2016р.(2,60%), а найменшу - у 2019 (0,86%) та інші активи займали найбільшу частку у 2019р.(1,89%), а найменшу - у 2016 (1,16%).

Фінансовий стан банківської установи характеризується такими показниками, як доходи, витрати, прибуток (збиток) – різниця між доходами і витратами, чистий прибуток – після сплати податку. З метою виявлення резервів зростання прибутковості банківської діяльності як джерела формування банківського капіталу, що забезпечує стабільність фінансового стану банківської установи, здійснюємо комплексний аналіз її доходів і витрат.

За допомогою рис. 2.8 розглянемо динаміку фінансових результатів АТ «Укрсиббанк» за останні 5 років.

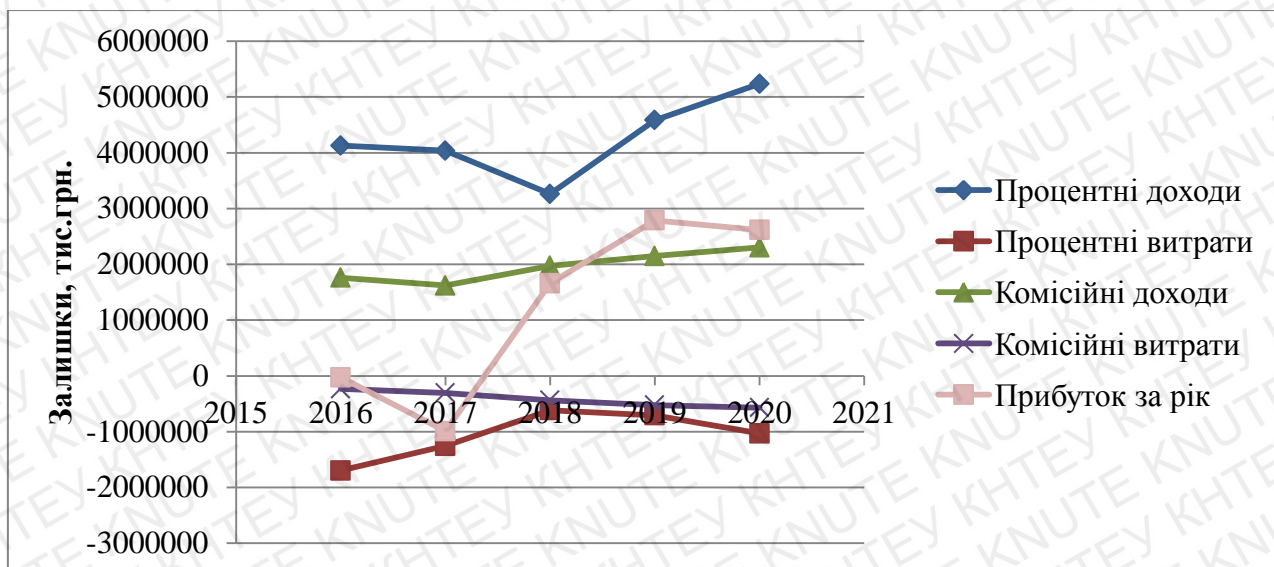

Рис. 2.8 Динаміка фінансових результатів АТ «Укрсиббанк» за період 2016-2020 рр.(станом на 01.01)*

*Примітка: складено автором на основі джерел [52-54]

Як видно з рис. 2.8 та Додатку Ж, прибуток за рік АТ «Укрсиббанк» залежить основним чином від процентних та комісійних доходів та витрат. Станом на 01.01.2016р. та 01.01.2017р. спостерігаємо збиток за вказані роки - 26169 тис.грн. та -991391 тис.грн. відповідно, та прибуток станом на 01.01.2018р., 01.01.2019р., 01.01.2020р. у розмірі: 1659821 2 тис.грн., 788850 тис.грн., 2615044 тис.грн. відповідно.

Спостерігаємо, що процентні доходи перевищують комісійні доходи, при цьому процентні витрати більші за комісійні витрати.

Існує безліч методів аналізу фінансових результатів, але основні з ми розглянемо у наступних таблицях.

Слід також відмітити, що відповідно до принципу прибутковості, доходи банку повинні перевищувати витрати, тому загальна оцінка динаміки витрат банку містить аналіз певних коефіцієнтів.

Нижче у табл. 2.4 наведені дані стосовно порівняння витрат та доходів АТ «Укрсиббанк», а також розраховані коефіцієнти дієздатності та режиму економії.

Таблиця 2.4

**Загальна оцінка динаміки витрат та доходів АТ «Укрсиббанк»
за період 2019-2020рр. (станом на 01.01)***

Показник	Залишки, тис.грн.		Темп росту, %
	2019	2020	
Витрати банку	4126027	5238370	126,96
Доходи банку	7425201	8148429	109,74
Прибуток до сплати податку	3299174	2910059	88,21
Коефіцієнт дієздатності	0,56	0,64	115,69
Коефіцієнт режиму економії	х	х	1,16

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52,55]

Як видно з таблиці 2.4, темпи росту витрат (126,96%) значно випереджають темпи росту доходів (хоча доходи за період, що аналізується (109,74%) збільшилися майже на 10%). Витрати на 1 грн. доходу збільшилися з 0,56 грн. до 0,64грн., банк став менш дієздатним у 2020 році порівняно з 2019, але загальне значення коефіцієнта дієздатності не перевищує 0,95(тому робимо висновок, що банк не стає збитковим), темпи росту витрат на 1 грн. доходу становлять 115,69%. Це свідчить про недотримання банком режиму економії, який перевищив (нормативне значення не більше 1) 1 в 1,16 рази.

Крім того, ми проаналізували динаміку, склад та структуру прибутку за 2019- 2020 рр., а також провели факторний аналіз прибутку, його залежність від певних чинників.

Нижче наведені дані табл. 2.5 про склад, динаміку та структуру прибутку АТ «Укрсиббанк».

Таблиця 2.5

**Динаміка та структура прибутку АТ «Укрсиббанк»
за період 2019-2020рр. (станом на 01.01)***

Показник	2019		2020		Відхилення	
	Тис.грн	%	Тис.грн	%	абс, тис.грн	відн.,%
Чистий процентний дохід	3 880 231	117,61	4 206 172	144,54	325 941	108,40

Продовження табл. 2.5

Чистий комісійний дохід	1 624 136	49,23	1 736 576	59,67	112 440	106,92
Чистий торговельний дохід	691500	20,96	607979	20,89	-83 521	87,92
Інший прибуток	-2896693	-87,80	-3640668	-125,11	-743 975	125,68
Прибуток до оподаткування	3299174	100,00	2910059	100,00	-389 115	88,21
Чистий прибуток	2788850	x	2615044	x	-173 806	93,77

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52]

Як видно з таблиці 2.5, відбулося зниження прибутку, на 11,79%, з 3 299 174 тис грн. до 2 910 059 тис грн. Аналіз структури прибутку банку показує, що основним джерелом прибутку залишається чистий процентний дохід, який за період, що аналізується збільшився на 8,4%. Значно зменшився чистий торговельний дохід (на 83 521 тис грн.). Від'ємне значення іншого прибутку вважається нормальним явищем, оскільки у формуванні цього прибутку беруть участь статті витрат (наприклад адміністративні витрати, резерв під заборгованість, дохід від участі в капіталі), які не мають аналогів у дохідній частині Звіту про фінансові результати діяльності.

За допомогою табл. 2.6 ми проаналізували мультиплікативну 4-факторну модель АТ «Укрсиббанк».

Таблиця 2.6

Факторний аналіз прибутку АТ «Укрсиббанк» до оподаткування за період 2019р.-2020р. (станом на 01.01)*

Показник/умов не значення	2019	2020	Абсолютне відхилення				
			усього	В т.ч.			
				капіталу	Дохідності активів	Мультиплікатора капіталу	Рентабельності доходу
Показники фінансової звітності							
Прибуток до оподаткування, Пр	3299174	2910059	-389115	42973,25	245992,38	32379,88	-710460,51
Дохід, Д	7425201	8148429	723228	x	x	x	x
Сукупні активи, СА	52043061	53196707	1153646	x	x	x	x

Продовження табл. 2.6

Балансовий капітал, БК	6769820	6858000	88180	x	x	X	x
Розрахункові показники							
Дохідність активів, $Da = D/CA$	0,14	0,15	0,01	x	x	x	x
Мультиплікатор капіталу, $Mk = CA/БК$	7,69	7,76	0,07	x	x	x	x
Рентабельність доходу, $Rd = Pr/D$	0,44	0,36	-0,09	x	x	x	x

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52,56]

Як видно з таблиці 2.6, приріст прибутку отримано внаслідок приросту капіталу на 42973,25 тис грн. та зростання дохідності активів на 245992,38 тис грн. і мультиплікатора капіталу на 32379,88 тис грн. Проте рентабельність доходу навпаки значно зменшила можливий приріст прибутку банку на 710460,51 тис грн., В результаті, прибуток до оподаткування зменшився на 389115 тис грн.

Таким чином можемо стверджувати, що для аналізу фінансових результатів необхідно використовувати декілька методик. Оскільки вони, по-перше, доповнюють одна одну, а по-друге, кожна методика враховує різні фактори, тож їх поєднання, на нашу думки, є неминучим процесом, який призведе до більш якісного управління фінансовими результатами діяльності банку.

Фінансовий результат банківської установи є критерієм ефективності фінансової діяльності та характеризує стійкість кредитної установи. За своєю структурою доходи, витрати і прибуток банківської установи відповідають напрямкам її діяльності. Для банківської установи важливо знати не лише загальний результат діяльності за конкретний період, а й володіти інформацією про джерела даного результату.

Проаналізуємо динаміку показників загальної ефективності роботи АТ

«Укрсиббанк» за допомогою табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Динаміка показників загальної ефективності роботи АТ «Укрсиббанк»
за період 2015- 2020рр.(станом на 01.01), %**

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Рентабельність активів (return of assets - ROA)	-4,12	-0,06	-2,19	3,61	5,36	4,92
Рентабельність капіталу (return on capital equity - ROE), %	-70,03	-1,71	-25,91	30,23	41,20	38,13
Рівень витрат (частка прибутку в доходах)	-27,20	-0,40	-15,90	27,30	37,56	32,09
Загальна доходність активів (total profitability assets - TRA)	15,17	15,09	13,75	13,21	14,27	15,32
Рентабельність витрат (Rv)	21,38	0,40	13,72	-37,55	-60,15	-47,26
Чиста процентна маржа (net interest margin - NIM)	13,23	13,43	11,66	8,42	10,17	11,78
Індекс Кука	5,89	3,52	8,44	11,93	13,01	12,89

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52-54, 57]

Як видно з таблиці 2.7, рентабельність активів має стійку тенденцію до збільшення. Даний показник відображає внутрішню політику банку, професіоналізм його менеджерів, які підтримують оптимальну структуру активів і пасивів з погляду доходів і витрат. ROA -найкращий показник для оцінювання ефективності роботи менеджерів банку. Банк ефективно використовує наявні ресурси, починаючи з 2018 року (значення показника не менше 1 %), до цього рентабельність активів мала від'ємне значення. Найнижчого значення ROA набув у 2015 р. (-4,12%), а найбільшого у 2019 р.

Норма прибутку на капітал характеризує ефективність використання капіталу. Даний коефіцієнт показує, скільки чистого прибутку припадає на 1 грн капіталу банку і характеризує економічну віддачу капіталу. Банк працює ефективно в тому разі, коли значення показника не менше 15 %, що ми і спостерігаємо у 2018 р.(30,23%), 2019 р.(41,20%) і 2020 р.(38,13%), протягом 2015-2017 рр. даний коефіцієнт мав від'ємне значення (у 2015 становив – 70,03%).

Чиста процентна маржа слугує для покриття витрат банку і ризиків, у тому числі й інфляційного, створення прибутку, покриття договірних угод. Оптимальним значенням показника є 4,5 %. Загалом в Укрсиббанку за досліджуваний період спостерігається коливання даного показника від 8,42% у 2018 р. до 13,43% у 2016 р.

Розрахуємо вплив факторів на зміну віддачі капіталу АТ «Укрсиббанк» за допомогою табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Розрахунок впливу факторів на зміну віддачі капіталу
АТ «Укрсиббанк» за період 2019- 2020 рр. (станом на 01.01)***

Показники	2019	2020	Абсолютне відхилення				
			усього	В т.ч.			
				прибутк овості	Маржі прибутк у	Дохідно сті активів	Мультиплі катора капіталу
Показники фінансової звітності							
Балансовий капітал	6769820	6858000	88180	x	x	x	x
Прибуток до оподаткування	3299174	2910059	-389115	x	x	x	x
Чистий прибуток	2788850	2615044	-173806	x	x	x	x
Операційні доходи	3142430	3033756	-108674	x	x	x	x
Сукупні активи	52043061	53196707	1153646	x	x	x	x
Розрахункові показники							
прибутковості	0,8453	0,8986	0,0533	x	x	x	x
Маржа прибутку	1,0499	0,9592	-0,0907	x	x	x	x
Рівень дохідності активів	0,0604	0,0570	-0,0034	x	x	x	x
Мультиплікатор капіталу	7,6875	7,7569	0,0694	x	x	x	x
Економічна віддача капіталу	0,4120	0,3813	-0,0306	0,0260	-0,0378	-0,0222	0,0034

*Примітка: складено та розраховано автором на основі джерел [52, 56]

Як видно з таблиці 2.8, прибутковість капіталу, або економічна віддача, знизилась на 3,06 % за рахунок збільшення: прибутковості, тобто ефективнішого управління податками (на 2,60 %); збільшення мультиплікатора капіталу свідчить про погіршення достатності капіталу, проте це призвело до збільшення прибутковості капіталу на 0,34 %. Та за рахунок зменшення дохідності активів, тобто менш ефективного використання активів (на 2,22 %); маржі прибутку, тобто зниження ефективності контролю за витратами банку

(на 3,78 %).

Отже, АТ «Укрсиббанк» на сьогодні один із стабільних системних універсальних банків України, який пропонує повний комплекс сучасних фінансових та платіжних інструментів, що допомагають організаціям досягнути комерційного успіху, а людям – підвищити рівень добробуту. Оперативність обслуговування та простота продуктів є основною характеристикою АТ «Укрсиббанк».

Проведений аналіз основних показників діяльності АТ «Укрсиббанк» дає можливість говорити, що хоч певні показники оцінки фінансового стану банку в аналізованому періоді мали тенденцію до зменшення, то перш за все це було пов'язано з нестабільною економічною та політичною ситуацією в країні, але в цілому за досліджуваний період стабільність, ефективність та результативність банку значно підвищилася, фінансова стійкість банку достатньо забезпечена його капіталом, який покликаний захищати банк від ймовірних ризикових втрат.

Проаналізувавши дані щодо фінансових результатів діяльності АТ «Укрсиббанк» відмічаємо отримання чистого прибутку банку станом на 01.01 у 2018-2020 роках. Проведений таким чином аналіз показників прибутковості та ефективності діяльності дає змогу виявити потенційні резерви підвищення ефективності діяльності банку.

За аналізований період витрати на 1 грн. доходу збільшилися з 0,56 грн. до 0,64 грн., банк став менш дієздатним у 2020 році порівняно з 2019, але загальне значення коефіцієнта дієздатності не перевищує 0,95 (тому робимо висновок, що банк не стає збитковим), темпи росту витрат на 1 грн. доходу становлять 115,69%. Це свідчить про недотримання банком режиму економії, який перевищив (нормативне значення не більше 1) 1 в 1,16 рази..

Згідно з аналізом показників ефективності діяльності банку, можна говорити про задовільний фінансовий стан АТ «Укрсиббанк». Варто зазначити, що хоч деякі показники і знаходилися на низькому рівні, це носило тимчасовий характер і було наслідком нестабільної економічної та політичної ситуації. АТ

«Укрсиббанк» зміг утримати позиції на ринку банківських послуг, що є свідченням його надійності. Отже, аналіз показників фінансової результативності показав, що за аналізований період відбувається підвищення результативності банку.

Щодо нормативних показників, то АТ «Укрсиббанк» за аналізований період забезпечував їх дотримання, що свідчить про стабільну, надійну та ефективну роботу банку.

Таким чином можемо стверджувати, що для аналізу фінансових результатів необхідно використовувати декілька методик. Оскільки вони, по-перше, доповнюють одна одну, а по-друге, кожна методика враховує різні фактори, тож їх поєднання, на нашу думку, є неминучим процесом, який призведе до більш якісного управління фінансовими результатами діяльності банку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

3.1 Шляхи підвищення результативності банківської системи України

У III кварталі 2020р. позитивна динаміка основних показників діяльності банків почала відновлюватися після стрімкого розгортання кризи навесні. Чистий кредитний портфель зростав у корпоративному та роздрібному сегментах. Вперше за багато років іпотечні кредити зростали вищими темпами ніж споживчі. Кошти фізичних осіб на рахунках у банках зростали повільніше, ніж у попередньому кварталі, оскільки збільшилися споживчі витрати. Приріст вкладів відбувся переважно за рахунок припливу коштів на вимогу. Помітне зростання вкладень у державні цінні папери банками свідчило про достатню ліквідність сектору. Фінансовий результат банків був очікувано нижчим, ніж торік, проте відновилося зростання процентних та комісійних доходів. Головним фактором зниження прибутку було формування резервів під очікувані збитки. Очікується, що сектор закінчить рік з прибутком [58].

Таблиця 3.1

Структура банківської системи України за період 2011-2020 р.р. (станом на 01.01) *

№	Показники	Рік									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	III кв. 2020
1.	Кількість діючих банків	176	176	176	180	163	117	96	82	77	74
1.	з них з іноземним капіталом	55	53	53	49	51	41	38	38	37	33
1.	у т.ч. зі 100%										
1.	іноземним капіталом	20	22	22	19	19	17	17	18	23	21
2.	Частка іноземного капіталу у статутному капіталі, %	40,6	41,9	39,5	34,0	32,5	43,3	-	-	-	-

* Примітка: складено автором на основі [59].

Як видно з таблиці 3.1 протягом останніх років спостерігалось зменшення питомої ваги іноземного капіталу в банківській системі України. Це свідчить про вихід іноземних інвесторів з українського ринку та досягнення його рівня до межі 2008 року. Зокрема з українського ринку протягом останніх років вийшла низка іноземних інвесторів, які мали частку в банках України, серед яких: Байєрише Ландесбанк (Bayerische Landesbank, Німеччина), Кредит-Європа банк (Credit Europe Bank, Нідерланди), Фольксбанк (Volksbank, Австрія), СЕБ-банк (SEB Bank, Швеція), Банк “Форум” (Bank Forum, Німеччина), “Сосьєте Женераль” (Societe Generale, Франція), Ерсте банк (Erste Bank, Австрія), Астра-банк (Astra Bank, Греція), Хоум-кредит-банк (Home Credit Bank, Чехія), Дрезднер-банк (Dresdner Bank, Німеччина), “Пекао” (Peкао, Польща), Правекс- банк (Intesa Sanpaolo, Італія) та інші. Європейські банки йдуть не тільки шляхом продажу, а й шляхом скорочення або закриття ризикованих ринкових позицій, виведення коштів для погашення заборгованості перед материнськими банками.

Якщо розглядати загальну кількість діючих банків, то на початку 2014 року їх було 180, і з того моменту почалося, так зване, «велике очищення банківської системи» і як наслідок було ліквідовано 106 банків [60].

Станом на III кв. 2020 року кількість працюючих банків сягає 74. З них системно важливими є 14 (А-банк, Альфа-банк, Кредобанк, ОТП банк, Ощадбанк, Південний, Приватбанк, ПУМБ, Райффайзен Банк Аваль, Таскомбанк, Укргазбанк, Укрексімбанк, Укрсиббанк, Універсал банк [61].

У процесі ліквідації знаходиться АТ АКБ «АРКАДА» у зв'язку зі зменшенням нормативів капіталу на 50 і більше відсотків від мінімального встановленого рівня. Процедура ліквідації триває з 25 вересня 2020 року до 24 вересня 2023 року включно [62].

Для розрахунку кількісних параметрів ефективності банківської системи використовують систему показників [64, с.63]:

1) *Показники операційної ефективності*: відношення величини витрат до величини доходів за відповідний період; відношення величини витрат до

середньорічної величини активів; щорічна динаміка величини витрат; відношення комісійного доходу до середньорічної величини активів; відношення процентного доходу до середньорічної величини активів (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Показники операційної ефективності банківської системи України
за період 2010 - 2020 рр., % ***

Показники	Рік									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	III кв. 2020
Відношення величини витрат до величини доходів	105,4	96,7	99,2	125,2	133,4	183,6	114,9	89,1	76,0	80,2
Відношення величини витрат до середньорічної величини активів	14,3	12,9	13,1	20,0	20,7	27,9	15,8	13,5	10,7	9,5
Відношення комісійного доходу до середньорічної величини активів	1,8	1,6	1,2	0,0	2,2	2,5	2,9	3,8	4,4	3,1
Відношення процентного доходу до середньорічної величини активів	10,8	10,0	12,9	11,7	10,5	10,8	9,6	10,5	13,0	7,0

* Примітка: складено автором на основі [63].

Як свідчать дані таблиці 3.2, показники операційної ефективності банківської системи України демонструють не ефективність діяльності банків України в період з 2012 по 2016 рік. Зокрема, негативної тенденції набуває збільшення витрат на проведення активних операцій. Дохідність операцій, що приносять процентний дохід знижується, про що свідчить показник співвідношення процентного доходу до середньорічної величини активів.

Починаючи з 2017 року відбувається поступове пошкваллення банківської системи України. Відбувається зниження відношення величини витрат до величини доходів, а 2018 року він вже складає 89,1%. Тобто щоб отримати 100 грн. доходу необхідно було здійснити 89,1 грн. витрат. Поступово збільшуються й інші показники, а особливо розмір комісійних доходів, до яких належать: доходи від операцій за розрахунково-касове обслуговування,

обслуговування кредитних (депозитних) рахунків, за зберігання цінностей та здійснення операцій з цінними паперами, тощо.

Зменшення процентних доходів пояснюється тим, що у IV кварталі 2017 року розпочався процес запровадження нового стандарту фінансової звітності (МСФЗ 9), яким передбачено новий підхід до визначення знецінення фінансових інструментів. Окрім цього, згідно з МСФЗ 9 змінюються підходи до нарахування процентних доходів. На діючі кредити їх нараховують на валову вартість активу за ефективною ставкою відсотка протягом всього періоду існування кредиту. На знецінені активи процентні доходи нараховують на чисту вартість після вирахування резервів. А кількість NPL станом на 01.01.2018 року була 593,6 млрд. грн., що також негативно вплинуло на обсяг процентних доходів.

Що стосується 2020 року, то внаслідок коронакризи низка показників, станом на 01.10.2020 р. є нижчою ніж на початку року. Особливо негативну тенденцію можна помітити в розмірах комісійних та процентних доходів. Дані показники знизились на 1,3 п.п. та 6,0 п.п. відповідно. Це пояснюється зменшенням обсягів активних операцій у II кварталі 2020 року.

2) *Показники рентабельності* активів та капіталу також дають змогу оцінити оцінки ефективності банківської системи України. Рентабельність на відміну від прибутку більш повно відображає кінцеві результати діяльності і показує співвідношення економічного ефекту із залученими та розміщеними ресурсами банку (рис. 3.1).

Одним з ключових чинників впливу на банківську систему в досліджуваному періоді виступала динаміка курсу національної валюти, поряд із виведенням частини комерційних банків з ринку, рухом клієнтських коштів та скороченням кредитних портфелів.

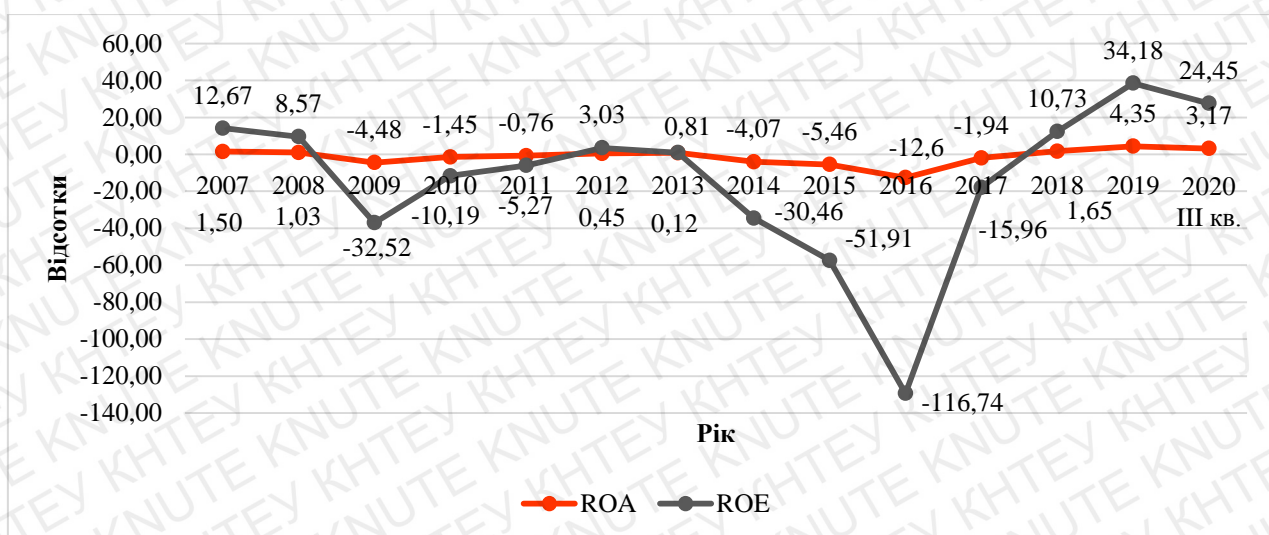

Рис. 3.1 Динаміка показників рентабельності банківської системи України за період 2007 – 2020 рр., % *

* Примітка: складено автором на основі [59]

Як видно з рисунку 3.1, показники ROA та ROE демонструють неоднозначні тенденції розвитку. Після економічної кризи 2008 року відбувається різке падіння рентабельності активів та капіталу банків України. На відновлення знадобилося більше трьох років, оскільки тільки в 2012 році показники мали додатні значення (ROA 0,45% й ROE 3,03%). Проте через два періоди знову відбувається погіршення даних показників і у 2016 році було зафіксовано їх найменше значення у розмірі ROA -12,6% та ROE -116,74%.

У 2018 році рентабельність банківської системи України демонструє вже додатні показники. До позитивних змін потрібно віднести збільшення обсягів регуляторного капіталу в системі на 7,4 млрд (+6,4%). Також варто відзначити збереження прийнятних нормативів ліквідності Н4-Н6 і суттєве покращення нормативів концентрації кредитного портфелю за розмірами та пов'язаними особами (Н7-Н9).

На зниження показників у 2020 році безпосередньо впливають обмежувальні карантинні заходи та пов'язане з ними падіння економіки, які знижують попит на банківські послуги.

Проведемо оцінку дохідності та ризиковості державних банків України

(табл.3.3).

Таблиця 3.3

**Аналіз дохідності та ризиковості державних банків України
станом на 01.10.2020 р. ***

Банк	ROA, %	Середній рівень ризику активів, %	Коефіцієнт якості активів
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	12,82	61,62	2,556
АТ «Ощадбанк»	5,21	71,14	5,930
АТ «Укресімбанк»	-4,28	64,38	4,799
АБ «УКРГАЗБАНК»	1,53	71,66	6,302

* Примітка: складено автором на основі [63].

Як видно з таблиці 3.3 найбільший показник рентабельності активів спостерігається в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» у розмірі 12,82%. Це пояснюється розмірами чистого прибутку банку, який станом на 01.10.2020 року складає 21 279 392 тис грн. Негативний показник ROA в АТ «Укресімбанк» (-4,28%) є наслідок отримання банком збитків у розмірі 2 246 247 тис грн. Серед основних причин збитків - відрахування в резерв під кредитний портфель і негативний торговий результат. Окрім цього, банк отримав збиток від переоцінки боргових фінансових активів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Також банк має потребу в докапіталізації на суму близько 10 млрд. грн.

Серед показників ризиковості банку першість також займає АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Середній рівень ризику його активів складає 61,62 %, а коефіцієнт якості активів 2,556, що говорить про вагому частку активів із низьким рівнем ризику у загальному портфелі активів банку. Банком із найбільшим рівнем показників ризику є АБ «УКРГАЗБАНК». Коефіцієнт якості активів складає 6,302 оскільки обсяг регулятивного капіталу банку, який може бути використаний на покриття ризиків від активних операцій, є найменшим з-поміж усіх державних банків України, а саме 8 072 211 тис грн.

Окрім цього, на сьогодні вітчизняні банки характеризуються невисокою інноваційною активністю, що вимагає розвитку методів оцінки, аналізу

інноваційного середовища, яка була б сприятлива для здійснення ефективних інновацій [65, с.7]. У найближчій перспективі банкам доведеться вирішувати різноманітні завдання, пов'язані з регулюванням, розвитком проривних технологій і бізнес-моделей, підвищенням конкуренції і вимог з боку клієнтів, забезпечуючи при цьому реалізацію нових стратегій сталого розвитку. Адже, як свідчить рис. 3.2, на фінансових ринках відбувається поява фінансових посередників нового типу.

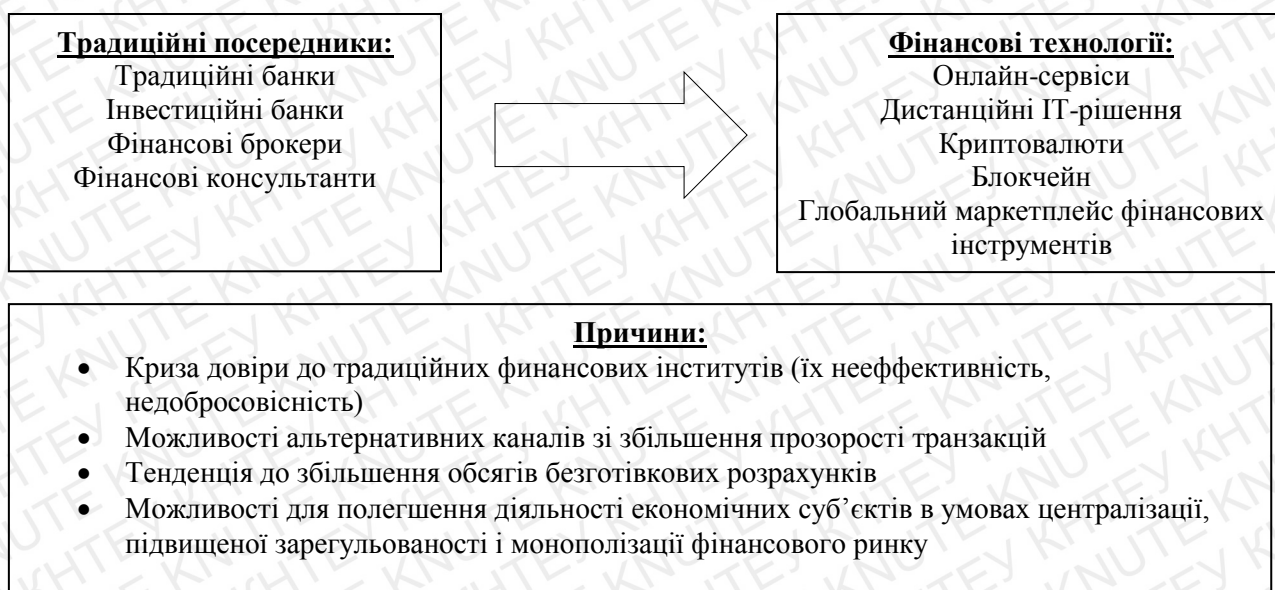

Рис. 3.2 Поява фінансових посередників нового типу[65, с.8]

У сучасному банку ефективність інноваційної діяльності залежить від її системної організації та структурного впорядкування, спрямованого на поліпшення результатних показників діяльності банків.

В умовах зростання конкуренції, посилення вимог регулятора, постійних зовнішніх і внутрішніх загроз банки повинні постійно реалізовувати нові стратегії розвитку і просування на ринку, які б забезпечили ефективність, конкурентні переваги, стабільність і зростання. За таких умов основне завдання інноваційної діяльності полягає в тому, щоб перетворити потреби суспільства на нові можливості для прибуткового ведення бізнесу.

3.2 Удосконалення організаційно-управлінських аспектів процесу оцінювання результативності діяльності АТ «Укрсиббанк»

Ми пропонуємо розглядати методику оцінювання результативності діяльності банку як комплексний процес, який включає в себе оцінювання результативності через:

1. Дотримання нормативів як однієї з основних засад ефективного існування банківського бізнесу.
2. Основний фінансовий результат – прибуток
3. Ефективність фінансового банківського менеджменту, в т. ч. збалансованість доходів-витрат, оптимальний рівень ліквідності, максимізація платоспроможності банку
4. Конкурентне середовище, рейтинг банку
5. Власне банківський продукт, якість клієнтської бази.

У сучасних умовах становлення і розвитку банківської системи України одним із найважливіших методів управління банком є вироблення стратегії забезпечення ефективності банківської діяльності, що дає можливість установі стабільно зростати, реалізуючи всі наявні можливості. Дослідження показали, що формування чіткої та гнучкої стратегії забезпечення ефективної діяльності банку на теперішній час стає необхідною умовою раціональної організації його діяльності у сфері активних і пасивних операцій та відповідних відносин між банком і його контрагентами [66, с.764]. У зв'язку з цим постає потреба формування відповідних організаційних структур, які б здійснювали практичну реалізацію стратегії забезпечення ефективності діяльності установи банку. Для великих банків ми пропонуємо створити дорадчий підрозділ – Комітет з підвищення ефективності роботи банку, до складу якого, окрім вищого керівництва банку, повинні входити керівники центрів відповідальності банку, а також фахівці тих підрозділів, які є найбільш компетентними в питаннях ефективності банківської діяльності. Загальний розподіл функціональних обов'язків при роботі комітету представлено таким чином, щоб визначенням

стратегічних напрямів підвищення прибутковості установи банку на основі відповідних оцінок займались особи, які належать до вищого керівництва. А розроблення безпосереднього змісту стратегії з деталізацією всіх конкретних елементів та процедур покладалось на керівників центрів відповідальності та практичних працівників банку, які виконуватимуть у комітеті функції експертів.

У функції запропонованого підрозділу входить: внесення пропозицій керівництву банку щодо зміни чинних положень політики банку з управління прибутковістю; обґрунтування процентних ставок зі залучення та розміщення коштів, установлення процентної маржі за активними і пасивними операціями, можливих відхилень процентних ставок як для філій, так і за окремими видами операцій; визначення джерел додаткових ресурсів та напрямів їх прибуткового розміщення; розроблення методик ціноутворення за операціями банку із залучення і розміщення ресурсів та всіма видами банківських послуг, що пропонуються клієнтам; визначення та затвердження порядку взаємодії центрів відповідальності, зокрема підрозділів головного банку і філій з питань залучення і розміщення ресурсів; розроблення принципів та методики розрахунку розміру ставок трансфертного ціноутворення; пошук додаткових резервів щодо підвищення доходів та зниження витрат установи банку; розроблення та обґрунтування пропозицій щодо оптимізації фінансової структури банку.

Ефективність діяльності підрозділів банку повинна оцінюватися за напрямами, які впливають з цілей і завдань їх діяльності, а саме: ефективності діяльності підрозділів банку по окремих клієнтах; ефективності окремих банківських послуг та ефективності підрозділів комерційного банку загалом [67, с.138]. Це дасть змогу банкам адекватно оцінювати прибутковість тих чи інших банківських продуктів, діяльність своїх структурних підрозділів і насамперед, мережі філій та відділень, планувати грошові потоки, а також забезпечувати здійснення правильних та ґрунтовних розрахунків фінансових результатів при реструктуризації банку і, зокрема, при придбанні чи продажу

філій і відділень.

Для підвищення ефективності діяльності банку запропоновано відповідну систему заходів (рис. 3.3).

Рис. 3.3 Система заходів для підвищення ефективності банку [68, с.12].

Структура банківської установи відображає основні логічні взаємозв'язки рівнів управління, розмежовує сфери відповідальності, оптимізує процеси інформаційного забезпечення, що дає змогу досягти поставлених цілей і завдань із найбільшою ефективністю. Налагодженість внутрішньобанківських схем, процедур прийняття рішень, розподіл функцій і повноважень – запорука продуктивної взаємодії підрозділів банку [69, с.159].

Організаційна структура конкретного банку повинна бути адекватною колу та обсягам здійснюваних операцій. Удосконалення організаційної структури має сприяти поліпшенню керованості банком, кращій координації дій підрозділів, загальному підвищенню ефективності роботи. Цього можна досягти двома прямо протилежними способами [70, с. 286]: збільшення витрат на створення нових підрозділів для виконання додаткових функцій та обсягів роботи (що доцільно, насамперед, для банків, які розвиваються); скорочення витрат – для надмірних систем, які відчувають труднощі з подальшою діяльністю наявних організаційних структур.

Основними напрямками оптимізації організаційної структури банку на

сучасному етапі є ось що.

1. Якісний менеджмент, взаємодія між підрозділами. Можна побудувати оптимальну модель управління банком, але вона не працюватиме без команди професіоналів.

2. Розвиток сегмента роздрібного бізнесу в частині дистанційного обслуговування клієнтів.

3. Підвищення ефективності бізнес-процесів банку за рахунок взаємодії з аутсорсинговими компаніями. Основним завданням таких взаємовідносин є залучення сторонніх трудових і технічних ресурсів для вирішення постійних або тимчасових завдань. Кожен із цих напрямів має на меті зниження затрат банківських структур і підвищення якості та ефективності обслуговування клієнтів.

Розглядаючи побудову організаційної структури з точки зору процесного підходу, має бути розроблено схему зв'язків елементів організаційної системи банку. Зв'язок процесів банку з його організаційною структурою виявляється в:

- прив'язці функцій до використовуваної технології через число структурних одиниць і їх взаємне розташування в системі;
- побудову ієрархії влади так, щоб вона дозволяла швидко та якісно приймати і проводити в життя управлінські рішення, які регулюють діяльність банку щодо реалізації ним своїх функцій;
- прив'язці ресурсів до центрів обліку – підрозділ, група підрозділів, група технологічних процесів, функція, функціональна зона.

У зв'язку з цим структуру банку пропонується розглядати, як сукупність чотирьох блоків: перший блок – банківський капітал; другий блок охоплює саму діяльність банку; третій блок включає групу людей, які спеціалізуються на банківській діяльності, і четвертий блок – матеріально-технічний, такий, що охоплює будівлі, банківську техніку, засоби зв'язку й інші комунікації, внутрішню і зовнішню інформацію тощо.

Ефективне функціонування системи оцінки діяльності банку стає можливим лише за наявності певного забезпечення. Під забезпеченням оцінки

ефективності банку необхідно розуміти такі види, кількість та якість ресурсів, які є необхідними та достатніми для досягнення мети функціонування системи оцінки: організаційне, інформаційне, методичне, нормативне, технічне, матеріальне та кадрове забезпечення [67, с.133].

Важлива роль у забезпеченні належить інформації: вона зв'язує окремі елементи управління (у тому числі й аналіз фінансового стану, ефективності роботи) в єдину динамічну систему. Взаємозв'язок між інформаційним та методичним забезпеченням відбувається завдяки меті проведення оцінки (аналізу) : надання інформації системі управління про фінансовий стан та ефективність діяльності банку та можливості його оптимізації [66, с.765].

Сукупність інформаційного забезпечення системи аналізу представлено: інформаційною системою, комунікативним середовищем та інформаційними технологіями. Взаємозв'язок між окремими функціональними підсистемами управління, простежується завдяки інформаційним потокам і свідчить, що на підставі вихідної інформації оцінки ефективності банку відбувається регулювання подальшої діяльності управлінського персоналу підприємства.

З розвитком банку його інформаційне забезпечення також зазнає різних змін, модифікується, тому його структуру слід періодично переглядати, щоб знизити інертність і консерватизм банку в цілому. Існує низка об'єктивних обставин, які змушують переглядати структуру інформаційного забезпечення, приводити її до відповідності новим завданням банку. До основних належать: зміна цілей банку та його стратегії; зміна напрямів або технологій банківських операцій; дистанційні технології обслуговування клієнтів тощо [69, с.162]. Враховуючи вказані обставини, можна досягти досить ефективного інформаційного забезпечення для успішного подальшого розвитку банку.

Варто зазначити, що для широкого використання інформації у діяльності АТ «Укрсиббанк» та покращення прийняття управлінських рішень необхідно здійснити удосконалення за такими напрямками:

- інформація повинна якнайточніше характеризувати банківську установу;

- інформація для розрахунку показників має бути доступною, бо відображається в основних формах фінансової звітності;
- дослідження дозволяє не лише провести оцінку фінансового стану банку, а й зробити прогноз щодо можливості загрози банкрутства, визначити зону ризику в якій знаходиться банк;
- спростити доступ до сучасних інформаційних технологій для фахівців банківської сфери до наявних баз даних, інформаційних та освітніх порталів;
- розширення інструментарію всіх управлінських функцій інформаційно-аналітичної спрямованості, особливо, планування, обліку, аналізу;
- збір і оцінки інформації повинна проводитися на регулярній основі;
- підвищення прозорості управління, забезпечення публічності й прозорості фінансової інформації;
- подолати адміністративні та фінансові перепони для можливості поєднання наявних інформаційних ресурсів, що надаються органами державної влади, фінансовими установами та організаціями;
- необхідно створити інформаційну інфраструктуру для фінансово-кредитних установ, яка б розглядалась не лише на рівні інформаційних систем окремих банків, фінансових установ, а на рівні банківської системи в цілому;
- при аналізі інформації для дослідження фінансової стійкості банку науковці мають досліджувати невелику кількість показників, що дозволить зробити однозначні висновки та досить точні результати, за незначних затрат трудомісткості;
- налагодження консультацій НБУ з комерційними банками на основі спільного моніторингу кон'юнктури міжбанківського ресурсного та валютного ринків і здійснення скоординованих економічних, адміністративних, інформаційних заходів, спрямованих на упередження кризових подій.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі було розглянуто оцінювання результативності діяльності банку.

За результатами досліджень, проведених в роботі, можна зробити наступні висновки.

- 1) Результативність банку - це складне економічне поняття, під яким розуміють: здатність банку досягати програмно-цільових результатів (в тому числі фінансово-економічних, територіальних, клієнтських, результатів привабливості та успішності) за рахунок визначеного обсягу ресурсів з виконанням обґрунтованих управлінських функцій та застосування методів та технологій.
- 2) Ми розробили універсальний методологічний підхід до оцінки загальної результативності діяльності банку, що полягає в об'єднанні декількох описаних підходів в єдину систему оцінювання результативності.
- 3) «Укрсиббанк» на сьогодні підтримує стабільний позитивний імідж міцної фінансової установи серед українських банків. Це універсальна фінансово-кредитна установа, яка надає повний пакет традиційних та інноваційних послуг, що відповідають міжнародним банківським стандартам. Банк гарантує клієнтам сервіс найвищого рівня при наданні будь-яких послуг, серед яких розрахункові, кредитні, карткові послуги, грошові перекази, факторингові послуги та інші. «Укрсиббанк» здійснює свою діяльність з урахуванням комерційних інтересів банку, клієнтів, сприяє економічному розвитку та зміцненню фінансової системи.
- 4) У 2020 р. порівняно з 2019р. приріст прибутку отримано внаслідок приросту капіталу на 42973,25 тис грн. та зростання дохідності активів на 245992,38 тис грн. і мультиплікатора капіталу на 32379,88 тис грн. Проте рентабельність доходу навпаки значно зменшила можливий приріст прибутку банку на 710460,51 тис грн., В результаті, прибуток до оподаткування зменшився на 389115 тис грн.

5) У 2020 р. порівняно з 2019р. темпи росту витрат (126,96%) значно випереджають темпи росту доходів (хоча доходи за період, що аналізується (109,74%) збільшилися майже на 10%). Витрати на 1 грн. доходу збільшилися з 0,56 грн. до 0,64грн., банк став менш дієздатним у 2020 році порівняно з 2019, але загальне значення коефіцієнта дієздатності не перевищує 0,95(тому робимо висновок, що банк не стає збитковим), темпи росту витрат на 1 грн. доходу становлять 115,69%. Це свідчить про недотримання банком режиму економії, який перевищив (нормативне значення не більше 1) 1 в 1,16 рази.

б) Згідно з аналізом показників результативності та ефективності діяльності банку, можна говорити про задовільний фінансовий стан АТ «Укрсиббанк». Варто зазначити, що хоч деякі показники і знаходилися на низькому рівні, це носило тимчасовий характер і було наслідком нестабільної економічної та політичної ситуації. «Укрсиббанк» зміг утримати позиції на ринку банківських послуг, що є свідченням його надійності. Аналіз показників фінансової результативності показав, що за аналізований період відбувається підвищення результативності банку.

З метою удосконалення процесу оцінювання результативності в АТ «Укрсиббанк» було запропоновано розглядати методику оцінювання результативності діяльності банку як комплексний процес, який включає в себе оцінювання результативності через:

1. Дотримання нормативів як однієї з основних засад ефективного існування банківського бізнесу.
2. Основний фінансовий результат – прибуток
3. Ефективність фінансового банківського менеджменту, в т. ч. збалансованість доходів-витрат, оптимальний рівень ліквідності, максимізація платоспроможності банку
4. Конкурентне середовище, рейтинг банку
5. Власне банківський продукт, якість клієнтської бази.

Для удосконалення та створення ефективної організаційної структури

нами пропонується за функціональними підрозділами чітко закріпити джерела акумуляції ресурсів (пасиви) і напрями їх використання (активи). При цьому такі центри відповідальності при формуванні своїх активів будуть використовувати спочатку власні пасиви, а коли їх не вистачатиме – пасиви інших підрозділів. Причому слід встановити пріоритетність використання вільних ресурсів одних центрів відповідальності і банку в цілому в активах інших центрів відповідальності.

Для широкого використання інформації у діяльності АТ «Укрсиббанк» та покращення прийняття управлінських рішень необхідно здійснити удосконалення за такими напрямками:

- спростити доступ до сучасних інформаційних технологій для фахівців банківської сфери до наявних баз даних, інформаційних та освітніх порталів;
- розширення інструментарію всіх управлінських функцій інформаційно-аналітичної спрямованості, особливо, планування, обліку, аналізу;
- збір і оцінка інформації повинна проводитися на регулярній основі;
- підвищення прозорості управління, забезпечення публічності й прозорості фінансової інформації;
- необхідно створити інформаційну інфраструктуру для фінансово-кредитних установ;
- при аналізі інформації для дослідження фінансової стійкості банку науковці мають досліджувати невелику кількість показників;
- налагодження консультацій НБУ з комерційними банками на основі спільного моніторингу кон'юнктури міжбанківського ресурсного та валютного ринків і здійснення скоординованих економічних, адміністративних, інформаційних заходів, спрямованих на упередження кризових подій.

В результаті ми дійшли висновку, що подальше дослідження оцінювання результативності діяльності банку в умовах нової економічної кризи, має нагальний характер та дозволить банківській системі загалом, та окремому банку зокрема, максимально ефективно виконувати свої функції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кокінз Г. Управління результативністю. Як подолати розрив між рекламною стратегією та реальними процесами / Г. Коккінз. - М. : Альпіна, 2012. - 315 с.
2. Федулова Л. І. Менеджмент організацій / Л. І. Федулова. — К. : Либідь, 2014. — 448 с.
3. Лігоненко Л. О. Дискусійні питання щодо трактування сутності та співвідношення понять „ефективність” і „результативність” управління підприємством / Л. О. Лігоненко // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — №10 (88). — С. 207—216.
4. Загорна Т. О. Економічна діагностика / Т. О. Загорна. — К. : Центр учбової літератури, 2013. — 400 с.
5. Друкер П. Ф. Эффективное управление / пер. с англ. М. Котельниковой. Москва : Изд-во «Астрель», 2010. 284 с.
6. Тыщенко А. Н. Экономическая результативность деятельности предприятия : моногр. / А. Н. Тыщенко, Н. А. Кизим, Я. В. Догадайло. — Х. : ИД „ИНЖЕК”, 2011. — 144 с.
7. Куценко А. В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2012. 205 с.
8. Олексюк О. І. Результативність діяльності підприємств як основа формування їх інвестиційної привабливості / О. І. Олексюк // Інвестиції: практика та досвід. - 2014. - № 3. - С. 21-26. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2009_3_7
9. Білошапка В. Підвищення ефективності функціонування банків України на основі використання інноваційних банківських технологій та розробки нових банківських послуг і продуктів [Текст] / В. Білошапка, Є. Данилюк // Ринок цінних паперів України. - 2013. — №3/4. - С. 57-66

10. Волик, Н.Г. Ефективність управління залученими ресурсами комерційного банку в сучасних умовах / Н. Г. Волик, М. О. Чугуєнко // Фінанси, грошовий обіг і кредит. – 2011. – № 34. – С. 223–229.
11. Карчева, Г.Т. Оцінка ефективності управління активами і пасивами банків України / Г. Т. Карчева // Вісник НБУ. – 2011. – № 11. – С. 59–73.
12. Леонов С. Ефективність банківського бізнесу в Україні: стохастичний фронтірний аналіз / С. Леонов, Т. Васильєва, А. Буряк // Вісник Національного банку України. - 2013. - № 6. - С. 19-25 . - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2013_6_10.
13. Буряк, А.В. Фактори впливу на ефективність банківського бізнесу [Текст] / А. В. Буряк // Інноваційна економіка. – 2012. – №7. – С. 281-289.
14. Ящук Є. А. Методичні підходи до порівняльного аналізу ефективності діяльності банківських установ / Є.А. Ящук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. — С. 32-39.
15. Ящук Є. А. Сучасні тенденції розвитку методики аналізу фінансових результатів діяльності банківських установ / Є.А. Ящук // Економічний аналіз: Зб. наук. праць. – Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2012. – Вип. 11. – Ч.1. – С. 434–440.
16. Харченко С. В. Управлінські аспекти забезпечення результативності використання потенціалу підприємства / С. В. Харченко // Актуальні проблеми економіки. — 2014. — №8 (98). — С. 141—149.
17. Тарасенко Н. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н. В. Тарасенко, І. М. Вагнер. – Львів : «Новий світ - 2000», 2013. – 444 с
18. Балдик Д. О. Вплив фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств на рівень їх конкурентоспроможності [Текст] / Д. О. Балдик // Науковий вісник / Луганський національний аграрний університет. – Луганськ : Елтон-2, 2012. – №5. – С.13-22.
19. Турило А. А. Економічна сутність і особливості формування статистичних показників результативності, ефективності і

- продуктивності / А. А. Турило // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2011. - № 4. - С. 41-45.
20. Дарміць Р. З. Взаємозв'язок результативності та економічної ефективності в системі менеджменту підприємства / Р. З. Дарміць, Н. О. Вацик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.12. – С. 153–161.
21. Карчева І.Я. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення ефективності інноваційної діяльності банків / І.Я. Карчева // Науковий журнал Бізнес інформ (437).- 2014.- № 6. - 343-347.
22. Радченко Н.Г. Методичні підходи до оцінки ефективності депозитної політики банку / Н.Г. Радченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). –2014. – №3(27). – С. 161-166.
23. Кондіус І. С. Методичні підходи до формування та вибору стратегії ефективної роботи банку / І. С. Кондіус // Економічні науки. Серія : Економіка та менеджмент. - 2014. - Вип. 11. - С. 121-127. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2014_11_15.
24. Шимановська-Діанич, Л. М. Підхід до управління конкурентним потенціалом підприємств торгівлі споживчої кооперації відповідно до етапів життєвого циклу організації [Текст] / Л. М. Шимановська-Діанич, Я. О. Барибіна // Економіка: проблеми теорії і практики: зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2013. – Т. 5, вип. 254. – С. 1266–1274.
25. Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст [Текст] : монографія / [Карпенко Н. В. та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. В. Карпенко. - Київ : Центр учбової літератури, 2016. - 251 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 238-250. - 300 прим. - ISBN 978-617-673-464-2
26. Кравченко О.В. Оптимізація діяльності банку на підставі системи збалансованих показників [Текст] / О. В. Кравченко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 3. – С. 200–204.

27. Карчева Г. Системний аналіз ефективності діяльності банків України / Г.Карчева // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 11. – С. 12-17.
28. Примостка О. Економічна ефективність банківської діяльності: дис. ...кандидата екон. наук: 08.04.01 / Примостка Олена Олександрівна. – К., 2011. – 243 с.
29. Пілявський А. Ефективність витрат українських банків у 2008 році: аналіз стохастичних фронтів / А.Пілявський, О.Вовчак, Ю.Маців // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 5. – С. 30–34.
30. Пілявський А. Ефективність діяльності української банківської системи (2005–2009 рр.). Методологія аналізу фронтів / А.Пілявський, О.Вовчак, Ю.Маців, Т.Хома // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 4. – С. 16–22.
31. Парасій-Вергуненко І. Стратегічний аналіз у банках: теорія, методологія, практика: монографія / І.Парасій-Вергуненко. – К.: КНЕУ, 2010. – 360 с.
32. Васюренко О. Математичні методи і моделі у сфері аналізу та управління банківською діяльністю / О.Васюренко, Г.Азаренкова // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 8. – С. 11–13.
33. Зінченко, О.А. Визначення показників рентабельності на основі величини якості прибутку // [Текст] Вісник економіки транспорту і промисловості № 28, 2013 – с.150-155
34. Кошельок Г. В. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства / Г. В. Кошельков, В. С. Малишко // Економіка і суспільство. – 2016. – № 7. – С. 361–368.
35. Коваленко В.В. Ефективність банківської системи в умовах глобальної конкуренції / В.В. Коваленко, О.Г. Коренева // Economics and Management: Challenges and Perspectives: Collection of scientific articles. – «East West» Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2015. – С. 140–145.

36. Авдющенко А. С. Визначення результативності діяльності підприємств: роль та підходи / А. С. Авдющенко // *Держава та регіони.* — 2010. — №2. — С.10 — 17.
37. Важинський, Ф.А. Методологічні підходи до визначення фінансової діяльності банку / Ф. А. Важинський, П. П. Гаврилко, М. Л. Потинський // *Науковий вісник НЛТУ України.* – 2011. – №21.17. – С. 170-175.
38. Пасічник І. Трансформація каналів продажу банківських послуг у контексті забезпечення конкурентоспроможності банків [Текст] / І. [Пасічник](#), К. Базадзе // *Вісник Національного банку України.* - 2014. – №10. - С. 28-33
39. Небава М. І. Глобалізаційні процеси та головні виклики для національного середовища України / М. І. Небава, В. О. Денисенко / *Materials of the XI International scientific and practical conference, «Modern European science»*, – 2015. Volume 3. Economic science. Governance. Political science. 2015. – С.60-61.
40. Фалюта А. В. Удосконалення рейтингового оцінювання банків / А. В. Фалюта // *Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : зб. тез доп. VII Міжнародної науково-практичної конференції (24–25 травня 2012 р.) / ДВНЗ «УАБС НБУ».* – Суми, 2012. – Т. 1. – С. 102–104.
41. Вдовенко Л.О. Депозитна політика банку як основа забезпечення стійкості та надійності ресурсної бази банку / Л.О. Вдовенко // *Інфраструктура ринку.* – 2019. Вип. 27. – С. 278-283.
42. Зверяков М.І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М.І. Зверяков, В.В. Коваленко, О.С. Сергеева. –К.: «Центр навчальної літератури», 2016. – 517 с
43. Консолідований звіт про управління Укрсіббанку за 2019 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://my.ukrsibbank.com/common/upload/ukrsibbank/financial-reports/2019/2019_consolidated_report_on_management_ua.pdf

- 44.Річна звітність емітента [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/bus_text/9128
- 45.Консолідований звіт про управління Укрсиббанку за 2018 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://my.ukrsibbank.com/common/upload/ukrsibbank/financial-reports/2018/2018_consolidated_corporate_governance_report.pdf
- 46.Нагороди та рейтинги банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://my.ukrsibbank.com/ua/about-bank/bank-awards/>
- 47.Кумейко О.М. Депозитна діяльність банків в аспекті формування їхньої ресурсної бази / О.М. Кумейко, В.М. Дереза // Економіка і суспільство. – 2017. – №10. – С. 624-630.
- 48.Лебедева А. М. Методичні аспекти аналізу рентабельності діяльності підприємства / Лебедева А. М. // Вісник ОНУ ім.І.І.Мечникова - 2012 - Т.17 Вип.3-4 - с.29 – 36
- 49.Міхалін І. А. Документно-інформаційне забезпечення діяльності банківських установ / І. А. Міхалін, М. В. Макарова // Збірник наукових статей магістрів Інституту економіки, управління та інформаційних технологій. – Полтава : ПУЕТ, 2019 – С. 78-83.
50. Бурдюжа І.О. Банківська автоматизована інформаційна система: структура та проблеми автоматизації / І.О. Бурдюжа, А.Ю. Вакула // Інформаційні технології в економіці і управлінні : зб. наук. студ. праць. – Одеса : ОНЕУ, 2019. – Вип. 1.– С. 176–182.
- 51.Гуцалюк О.М. Роль інформаційно-аналітичних ресурсів у фінансовому забезпеченні технологій управління економічною безпекою банківських установ / О.М. Гуцалюк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 2 (83). – С. 9–12.
- 52.Річна фінансова звітність Укрсиббанку за 2019 рік [Електронний ресурс]. –
– Режим доступу:
https://my.ukrsibbank.com/common/upload/ukrsibbank/financial-reports/2019/Consolidated_FU_2019_ukr.pdf

- 53.Річна фінансова звітність Укрсиббанку за 2017 рік [Електронний ресурс].
– Режим доступу:
https://my.ukrsibbank.com/common/upload/ukrsibbank/financial-reports/2017/annual_report_2017_cons_UKRSIBBANK.pdf
- 54.Річна фінансова звітність Укрсиббанку за 2015 рік [Електронний ресурс].
– Режим доступу:
https://my.ukrsibbank.com/common/upload/ukrsibbank/financial-reports/2015/cons_finrep_MSfZ_audit_2015.pdf
55. Макаренко Ю. П. Доходи і витрати у забезпеченні прибутковості комерційних банків України / Ю. П. Макаренко, К. С. Мороховець // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 10. – С. 15-19.
- 56.Осташ С. В. Оцінка фінансових результатів діяльності банку та деякі аспекти його прибутковості / С. В. Осташ // Науковий вісник Ужгородського університету : збірник наукових праць / ред. кол.: В. П. Мікловда, М. І. Пітюлич, Н. М. Гапак та ін. – Ужгород : УжНУ, 2013. – Вип. 3(40). – С. 230–237. – Бібліогр.: с. 237 (5 назв).
- 57.Управління фінансовою діяльністю та рентабельністю банківських установ і організацій. Гребенюк О.О., Електронне наукове видання Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету «Ефективна економіка» - 2016.
58. Огляд банківського сектору, Листопад 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2020-11.pdf?v=4
- 59.Показники діяльності банків URL:
<https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/>
- 60.Причини і результати «великого банківського очищення» URL:
<https://badbanks.bank.gov.ua>

61. Національний банк оновив перелік системно важливих банків URL:
<https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-perelik-sistemno-vajlivih-bankiv>
62. Розпочато ліквідацію АТ АКБ «Аркада» URL:
<https://arkada.ua/ua/top/press/news/43173/43606/>
63. Дані наглядової статистики Національного банку України URL:
<https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1>
64. Буряк А., Метод фінансових коефіцієнтів як інструмент оцінки ефективності діяльності українських банків/ А.В.Буряк // Гроші, фінанси і кредит. – 2012. – С. 61-64.
65. Бондаренко Л.П. Банківські інновації як необхідність ефективного функціонування банківського ринку / Л.П. Бондаренко, М.П. Політило // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 3. – С. 6–8.
66. Прийдун Л. Ключові аспекти забезпечення ефективності банківської діяльності/ Л. Прийдун // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 763–768.
67. Галайко Н.Р. Методичні підходи до формування та реалізації стратегії забезпечення ефективності діяльності банку // Регіональна економіка. – 2012. – № 4. – С. 132–140.
68. Ткачук Л. М. Проблеми і перспективи банківської системи України / Л. М. Ткачук, О. Я. Стахов // Актуальні проблеми наук: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. – Прага: Вид-во Освіта і наука, 2015. – С.13-15.
69. Zvieriakov, M.I., Zavadska, D.V. Model of intensive innovative development: world experience of implementation and trends of formation in Ukraine // Naukovyi Visnyk NHU, 2018, No 5,155-166.
70. Варцаба В.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: навч. посібник / В.І. Варцаба, О.І. Заславська. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 364 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Визначення поняття «результативність» у наукових роботах*

Визначення	Автор
Результативність - якість досягнення поставлених завдань і цілей	Друкер П. [5]
Загальне якісне явище, яке характеризує підсумок за всіма показниками функціонування підприємства і визначає потенціал подальшого розвитку	Тищенко О. М. [6], Кизим М. О.[6], Догадайло Я. В.[6]
Результативність відображає досягнення результату	Куценко А. В. [7]
управління результативністю — це складний комплексний процес, який розглядає установу і з позицій оцінки його перспективних можливостей у напрямку досягнення поставлених цілей, і з позицій рівня реалізації поставлених завдань	Харченко С. [16]
Управління результативністю – перетворення стратегії організації в життя, перетворенням планів у конкретні результати; концепція, що поєднує відомі методи покращення технології і вдосконалення бізнесу	Гері Коккінз[1]
Результативність – характеристика точності управління, яка вимірюється досягненням запланованого стану об'єкта управління, його мети або рівнем наближення до неї.	Федулова Л.[2]
Результативність – ступінь реалізації запланованої діяльності і досягнення очікуваних результатів.	Лігоненко Л.[3]
Категорія фінансової результативності детально відображає ефективність використання майна, власного та інвестованого капіталу за кожним видом діяльності підприємства.	Тарасенко Н. В.[17]
Аналіз фінансової результативності діяльності – це комплекс дій, які спрямовані на вивчення результатів діяльності установи за певний період часу, з метою визначення ефективності використання всіх ресурсів, виявлення можливих недоліків в управлінні цього підприємства та надання необхідної інформації для оперативного керівництва для підвищення результативності діяльності установи	Балдик Д.О[18]
Ринковий попит на виготовлену продукцію є основою для здійснення процесу «купівлі-продажу», що веде до перетворення «виробничого результату» в «ринковий результат», тобто «продукту» в «ринковий економічний ефект». Економічний результат є більш ширше поняття і включає в себе фінансовий результат.	Турило А.А.[19]
Умовний економічний результат – це загальний (брутто) результат (виручка, доход), а економічний ефект трактується як чистий (нетто) результат, зокрема прибуток.	Олексюк О.І.[8]

*Примітка: складено автором на основі джерел [1-3, 5-8, 16-19]

Показники ефективності діяльності банку

Показники	Порядок розрахунку
Показники моделі Дюпона	
Рентабельність власного капіталу, %	Чистий прибуток / Власний капітал *100%
Рентабельність активів, %	Чистий прибуток / Активи*100%
Мультиплікатор капіталу	Активи / Власний капітал
Чиста маржа прибутку, %	Чистий прибуток / Сукупні доходи* 100%
Коефіцієнт дохідності активів, %	Сукупні доходи / Активи * 100%
Додаткові показники ефективності, що характеризують:	
1. Ефективність управління доходами й витратами (операційну ефективність)	
Коефіцієнт дієздатності, %	Сукупні витрати / Сукупні доходи* 100%
Прибутковість витрат, %	Чистий прибуток / Сукупні витрати* 100%
Показник операційної ефективності, %	Операційні витрати / Сукупні активи * 100%
Загальна рентабельність, %	Фінансовий результат / Сукупні витрати * 100%
Процентна маржа як відсоток сукупного доходу, %	((Процентні доходи – процентні витрати)/ Сукупні доходи)*100%
Частка процентних доходів у сукупних доходах, %	Процентні доходи / Сукупні доходи*100%
Ступінь поглинання чистого процентного доходу накладними витратами, %	Накладні витрати / Чистий операційний дохід
Частка накладних витрат у сукупних витратах, %	Накладні витрати / Сукупні витрати *100%
2. Ефективність управління активами й пасивами	
Показник кредитної активності, %	Кредитний портфель / Активи*100%
Співвідношення основних засобів до активів, %	Основні засоби / Активи * 100%
Частка власного капіталу у пасивах, %	Власний капітал / Пасиви *100%
Ліквідність активів, %	Ліквідні активи / Активи *100%
Чиста процентна маржа, %	((Процентні доходи – процентні витрати)/ Активи)*100%

Таблиця В.1

Динаміка капіталу АТ «Укрсиббанк» у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Залишки, тис грн (станом на 01.01)				
	2016	2017	2018	2019	2020
Статутний капітал	1774333	5069262	5069262	5069262	5069262
Емісійні різниці	811260	811229	811229	811229	811229
Резерви переоцінки	-137	-2 804	981	981	981
Нерозподілений прибуток	-1 062 893	-2057662	-397119	881 501	968 424
Неконтрольована частка	4 656	5 790	6 302	6 847	8 104
Разом	1 527 219	3 825 815	5 490 655	6 769 820	6 858 000

*Примітка: розраховано автором за даними річної звітності банку:

Таблиця В.2

Динаміка капіталу АТ «Укрсиббанк» (абсолютні та відносні відхилення) у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Відхилення 2016-2017		Відхилення 2017-2018		Відхилення 2018-2019		Відхилення 2019-2020		Відхилення 2016-2020	
	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %
Статутний капітал	3294929	185,70	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3294929	185,70
Емісійні різниці	-31	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-31	0,00
Резерви переоцінки	-2667	1946,72	3785	134,99	0	0,00	0	0,00	1118	816,06
Нерозподілений прибуток	-994769	93,59	1660543	-80,70	1278620	321,97	86923	9,86	2031317	191,11
Неконтрольована частка	1134	24,36	512	8,84	545	8,65	1257	18,36	3448	74,05
Разом	2298596	150,51	1664840	43,52	1279165	23,30	88180	1,30	5330781	349,05

Таблиця В.3

Динаміка капіталу АТ «Укрсиббанк» (роль статей у формуванні і прирості балансу) у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Роль статті у формуванні і приросту балансу, %	Роль статті у формуванні і приросту балансу, %	Роль статті у формуванні і приросту балансу, %	Роль статті у формуванні і приросту балансу, %	Роль статті у формуванні і приросту балансу, %
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2020
Статутний капітал	215,746988	0	0	0	215,74699
Емісійні різниці	-0,0020298	0	0	0	-0,00203
Резерви переоцінки	-0,1746311	0,0989332	0	0	0,073205
Нерозподілений прибуток	-65,135976	43,403641	23,287203	1,283978	133,00758
Неконтрольована частка	0,07425261	0,0133828	0,009926	0,0185677	0,2257698
Разом	150,508604	43,515957	23,297129	1,3025457	349,05151

Таблиця Г.1

Динаміка зобов'язань АТ «Укрсиббанк» у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Залишки, тис грн (станом на 01.01)				
	2016	2017	2018	2019	2020
Заборгованість перед іншими фінансовими установами за амортизованою вартістю	266660	318728	67098	5927	3979
Деривативи	10905	60527	7196	7387	702
Кошти клієнтів	33259982	36378530	36201288	41098991	45340073
Зобов'язання з поточного податку на прибуток	1 466	1 800	0	0	4 263
Інші зобов'язання	680 230	928 468	1 147 597	1 094 043	740 342
Субординований борг	7624701	3830585	3108868	3066893	249348
Разом	41843944	41518638	40532047	45273241	46338707

Таблиця Г.2

Динаміка зобов'язань АТ «Укрсиббанк» (абсолютні та відносні відхилення) у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Відхилення 2016-2017		Відхилення 2017-2018		Відхилення 2018-2019		Відхилення 2019-2020		Відхилення 2016-2020	
	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %
Заборгованість перед іншими фінансовими установами за амортизованою вартістю	52 068	19,53	-251 630	-78,95	-61 171	-91,17	-1 948	-32,87	-262 681	-98,51
Деривативи	49 622	455,04	-53 331	-88,11	191	2,65	-6 685	-90,50	-10 203	-93,56
Кошти клієнтів	3 118 548	9,38	-177 242	-0,49	4 897 703	13,53	4 241 082	10,32	12 080 091	36,32
Зобов'язання з поточного податку на прибуток	334	22,78	-1 800	100,00	0	-	4 263	-	2 797	190,79
Інші зобов'язання	248 238	36,49	219 129	23,60	-53 554	-4,67	-353 701	-32,33	60 112	8,84
Субординований борг	-3 794 116	-49,76	-721 717	-18,84	-41 975	-1,35	-2 817 545	-91,87	-7 375 353	-96,73
Разом	-325306	-0,78	-986591	-2,38	4741194	11,70	1065466	2,35	4494763	10,74

Таблиця Г.3

Динаміка зобов'язань АТ «Укрсиббанк» (роль статтей у формуванні і прирості балансу) у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2020
Заборгованість перед іншими фінансовими установами за амортизованою вартістю	0,12443378	-0,606065	-0,15092	-0,004303	-98,50784
Деривативи	0,11858825	-0,128451	0,0004712	-0,014766	-3,826221
Кошти клієнтів	7,45280607	-0,426897	12,083532	9,3677455	4530,1474
Зобов'язання з поточного податку на прибуток	0,0007982	-0,004335	0	0,0094162	1,0489012
Інші зобов'язання	0,59324714	0,5277847	-0,132128	-0,781258	22,542564
Субординований борг	-9,06730016	-1,738296	-0,10356	-6,223422	-2765,827
Разом	-0,77742672	-2,376261	11,697396	2,3534123	1685,5783

Динаміка активів АТ «Укрсиббанк» у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Залишки, тис грн (станом на 01.01)				
	2016	2017	2018	2019	2020
Грошові кошти в касі	10610232	1943461	1951918	2332174	2190833
Кошти в НБУ та обов'язкові резерви	1847234	2064415	2224482	2458291	3135959
Кошти в інших фінансових установах за амортизованою вартістю	6 854 945	13 869 761	13 231 832	12 320 451	10 151 526
Деривативи	567	972	2 601	12 402	20 577
Кредити та заборгованість клієнтів за амортизованою вартістю	20 958 975	20678612	22221404	26 137 962	21 371 168
ЦП та інвестиції	294 867	3 847 718	3 478 508	5 463 313	13 341 326
Майно та обладнання	965 279	1 036 945	1 088 645	1 199 684	1 230 895
Інвестиційна нерухомість	8 235	32 379	16 654	172	4
Нематеріальні активи	202 348	230 150	257 147	475 165	521 688
Відстрочені податкові активи та передоплати з поточного податку на прибуток	1127305	1 081 320	745 698	445 469	609 829
Активи, утримувані для продажу	0	0	0	212 880	0
Інші активи	501176	558720	803813	985 098	622 902
Разом	43371163	45344453	46022702	52043061	53196707

Таблиця Д.2

Динаміка активів АТ «Укрсиббанк» (абсолютні та відносні відхилення) у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Відхилення 2016-2017		Відхилення 2017-2018		Відхилення 2018-2019		Відхилення 2019-2020		Відхилення 2016-2020	
	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %	абсолютне, тис грн	відносне, %
Грошові кошти в касі	-8666771	-81,68	8457	0,44	380256	19,48	-141341	-6,06	-8419399	-79,35
Кошти в НБУ та обов'язкові резерви	217181	11,76	160067	7,75	233809	10,51	677668	27,57	1288725	69,77
Кошти в інших фінансових установах за амортизованою вартістю	7014816	102,33	-637929	-4,60	-911381	-6,89	-2168925	-17,60	3296581	48,09
Деривативи	405	71,43	1629	167,59	9801	376,82	8175	65,92	20010	529,10
Кредити та заборгованість клієнтів за амортизованою вартістю	-280363	-1,34	1542792	7,46	3916558	17,63	-4766794	-18,24	412193	1,97
ЦП та інвестиції	3552851	204,90	-369210	-9,60	1984805	57,06	7878013	144,20	13046459	424,52
Майно та обладнання	71666	7,42	51700	4,99	111039	10,20	31211	2,60	265616	27,52
Інвестиційна нерухомість	24144	293,19	-15725	-48,57	-16482	-98,97	-168	-97,67	-8231	-99,95
Нематеріальні активи	27802	13,74	26997	11,73	218018	84,78	46523	9,79	319340	157,82
Відстрочені податкові активи та передоплати з поточного податку на прибуток	-45985	-4,08	-335622	-31,04	-300229	-40,26	164360	36,90	-517476	-45,90
Активи, утримувані для продажу	0	-	0	-	212880	-	-212880	-100,00	0	-
Інші активи	57544	11,48	245093	43,87	181285	22,55	-362196	-36,77	121726	24,29
Разом	1973290	4,55	678249	1,50	6020359	13,08	1153646	2,22	9825544	22,65

Таблиця Д.3

Динаміка активів АТ «Укрсиббанк» (роль статей у формуванні і прирості балансу) у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %	Роль статті у формуванні приросту балансу, %
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2020
Грошові кошти в касі	-19,98	0,02	0,83	-0,27	-19,41
Кошти в НБУ та обов'язкові резерви	0,50	0,35	0,51	1,30	2,97
Кошти в інших фінансових установах за амортизованою вартістю	16,17	-1,41	-1,98	-4,17	7,60
Деривативи	0,00	0,00	0,02	0,02	0,05
Кредити та заборгованість клієнтів за амортизованою вартістю	-0,65	3,40	8,51	-9,16	0,95
ЦП та інвестиції	8,19	-0,81	4,31	15,14	30,08
Майно та обладнання	0,17	0,11	0,24	0,06	0,61
Інвестиційна нерухомість	0,06	-0,03	-0,04	0,00	-0,02
Нематеріальні активи	0,06	0,06	0,47	0,09	0,74
Відстрочені податкові активи та передоплати з поточного податку на прибуток	-0,11	-0,74	-0,65	0,32	-1,19
Активи, утримувані для продажу	0,00	0,00	0,46	-0,41	0,00
Інші активи	0,13	0,54	0,39	-0,70	0,28
Разом	4,55	1,50	13,08	2,22	22,65

Таблиця Ж.1

Динаміка фінансових результатів АТ «Укрсиббанк» у 2016-2020 (станом на 01.01)*

Статті	Залишки, тис грн (станом на 01.01)				
	2016	2017	2018	2019	2020
Процентні доходи	4127354	4035257	3260901	4585703	5236310
Процентні витрати	-1696435	-1253846	-614019	-705472	-1030138
Комісійні доходи	1 760 361	1 619 704	1 974 330	2 147 998	2 304 140
Комісійні витрати	-232 570	-304 945	-437 871	-523 862	-567 564
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти, торгових операцій з іноземною валютою та деривативів	357 315	505795	506383	486 016	567 787
Чистий прибуток від ЦП та інвестицій, які оцінюються за справедливою вартістю, із відображенням переоцінки у складі прибутку або збитку	0	0	0	37	10 603
Чистий збиток/прибуток від іншої діяльності	-175 864	-7 744	-63 008	6 370	-79 927
Зменшення корисності активів, утримуваних для продажу	-1 820	7 344	-6 441	-7 966	0
Прибуток від інвестицій в асоційовані підприємства	44 973	32 928	-149 281	42 333	0
Чисті доходи від банківської діяльності	4183314	4 634 493	4 470 994	6 031 157	6 441 211
Витрати пов'язані з персоналом	0	-1070478	-1334484	-1 612 708	-1 964 264
Адміністративні та інші витрати	-1949470	-750761	-885805	-993 165	-1 089 509
Знос та амортизація приміщень, вдосконалень орендованого майна, обладнання та нематеріальних активів	21 495	-183176	-211668	-282854	-353682
Чисті операційні доходи	2255339	2630078	2039037	3 142 430	3 033 756
Резерв під очікувані кредитні збитки	-2408871	-3599499	-382690	121 282	-153 286
Чистий операційний збиток	-153532	-969421	1656347	3 263 712	2 880 470
Чисті доходи від необоротних активів	139131	35487	339035	35 462	29 589
Прибуток до оподаткування	-12581	-933934	1995382	3 299 174	2 910 059
Витрати на податок на прибуток	-13588	-57457	-335561	-510 324	-295 015
Прибуток за рік	-26169	-991391	1659821	2 788 850	2 615 044

**Роль банку АТ «Укрсиббанк» в банківській системі України за
2019-2020 (станом на 01.01)***

Показники	станом на 01.01	
	2019	2020
I. КАПІТАЛ		
АТ "Укрсиббанк", тис грн	6 725 328	6 778 913
Група банків, тис грн **	60 406 396	72 859 364
Частка АТ "Укрсиббанку" у групі, %	11,13	9,30
Банківська система України, тис грн	145 741 248	199 920 612
Частка АТ "Укрсиббанку" у банківській системі, %	4,61	3,39
II. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
АТ "Укрсиббанк", тис грн	45 287 760	46 520 183
Група банків, тис грн **	352 951 191	371 889 597
Частка АТ "Укрсиббанку" у групі, %	12,83	12,51
Банківська система України, тис грн	1 221 421 479	1 293 377 206
Частка АТ "Укрсиббанку" у банківській системі, %	3,71	3,60
III. АКТИВИ		
АТ "Укрсиббанк", тис грн	52 013 088	53 299 096
Група банків, тис грн **	413 357 587	444 748 961
Частка АТ "Укрсиббанку" у групі, %	12,58	11,98
Банківська система України, тис грн	1 367 162 726	1 493 297 818
Частка АТ "Укрсиббанку" у банківській системі, %	3,80	3,57

*Примітка: складено автором за даними річного звіту банку та даними з сайту НБУ

**Група банків іноземних банківських груп

Рейтинг українських банків за таким фінансовим показником як активи банків за даними НБУ за III квартал 2020 року

№	Місце і назва банку	Активи банків, тис грн.	Приріст за III квартал 2020 року, тис грн.	Приріст з початку 2020 року, тис грн.
1	ПриватБанк	600 145 190	+14 936 997	+48 087 070
2	Ощадбанк	266 290 180	-9 522 758	-48 005 409
3	Укрексімбанк	226 634 076	-12 411 315	+23 712 223
4	Укргазбанк	165 551 761	+2 426 124	+37 988 178
5	Райффайзен Банк Аваль	109 230 190	+5 057 768	+14 071 530
6	Альфа-Банк Україна	101 640 099	+260 641	+14 054 094
7	Перший Український Міжнародний Банк	80 499 496	+6 509 794	+17 339 461
8	UKRSIBBANK	69 464 840	+834 203	+13 441 724
9	Сбербанк	66 507 808	+750 063	+7 429 370
10	ОТП Банк	60 731 538	+3 679 490	+11 434 280

Рейтинг українських банків за таким фінансовим показником як власний капітал банків за даними НБУ за III квартал 2020 року

№	Місце і назва банку	Власний капітал банків, тис грн.	Приріст за III квартал 2020 року, тис грн.	Приріст з початку 2020 року, тис грн.
1	ПриватБанк	49 882 369	+5 447 497	-4 646 562
2	Ощадбанк	24 240 635	+497 393	+5 045 953
3	Укрексімбанк	13 416 476	+6 933 972	+3 550 653
4	Райффайзен Банк Аваль	11 892 573	-3 580 630	-1 123 235
5	Укргазбанк	9 343 841	+321 116	+1 062 689
6	ОТП Банк	9 316 004	+641 020	+1 541 529
7	Альфа-Банк Україна	9 295 768	+225 592	+1 099 420
8	Перший Український Міжнародний Банк	9 206 680	+642 309	+137 469
9	Сбербанк	9 022 691	+322 826	+779 930
10	UKRSIBBANK	7 784 244	+220 462	+1 005 331

Рейтинг українських банків за таким фінансовим показником як зобов'язання банків за даними НБУ за III квартал 2020 року

№	Місце і назва банку	Зобов'язання банків, тис грн.	Приріст за III квартал 2020 року, тис грн.	Приріст з початку 2020 року, тис грн.
1	ПриватБанк	302 439 157	+12 263 021	+42 862 145
2	Ощадбанк	204 219 342	-224 623	-27 072 645
3	Укрексімбанк	162 320 265	-666 945	+30 935 283
4	Укргазбанк	148 096 327	+2 957 304	+37 151 582
5	Райффайзен Банк Аваль	94 231 999	+8 469 215	+15 029 547
6	Альфа-Банк	73 654 930	-162 007	+10 260 812
7	Перший Український Міжнародний Банк	63 917 235	+7 257 526	+17 583 196
8	UKRSIBBANK	59 339 755	+738 088	+12 342 910
9	ОТП Банк	46 194 238	+3 278 368	+9 079 281
10	Credit Agricole	41 990 461	+2 967 423	+11 833 556